

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 8 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 3.

Az új bálvány.

Mig nem volt aranyból, addig csendes házi állat volt, füvet evett és tejet adott. Mióta először megöntötték aranyból, azóta szakított modellje szokásaival. Vért szop, könnyeket iszik, egész országokat felfal — de jót nem ad semmit.

Itt van az aranyborju án gró étvágya a legújabb háború. Börze spekulációból indult ki. A világ legaranydusabb borjai, az amerikai milliomosok éheztek új haszonra. Kuba szigete kitűnő gyarmat, el kell foglalni. A vér, a vagyon pusztulás mellékes, nem őket érinti. Amerikának igen jó, messze hordó ágyui vannak, hajói a spanyol ágyuk lőtárolán kívül vannak, de az övék oda ló a spanyolok közé.

Matanzas bombázásáról azt írja egy amerikai lap, hogy a bombázás alatt az amerikai tiszték jókedvűen együtt ültek, fesztelenül mulattak a fedélzeten, a zenekar vig darabokat játszott. Rajnai bort ittak, szivaroztak és tréfálkoztak.

Persze lőtárolon kívül. E mulatozás alatt pedig az ostromlott városban pusztul az ember és a vagyon.

Igy harcol az aranyborju hadserege a háboruban.

Az aranyborju istállójában, a börzén is nagy volt a harc a napokban, a határ idő árhullámszámai alatt. Akkor volt a tolongás és érdeklődés, hogy a napi belépti díjat egy forintról háromra emelték, hogy vissza riasztsák a tolongókat.

Az óriási árhullámszás pedig a börzi-

ánereket nem érintette. Egy bukott el csak közülök, a többi mind nyert. Honnan?

A megcsipett balekektől, kiknek neve nem kerül nyilvánosságra, csak majd, az öngyilkosok rovatában.

Igy hizik az aranyborju béke idején.

És ez az intézmény, a börze, teljes érintetlen autonómiával bír és a jog és teher egyenlőség századában a legkiválóbb privilégiumot élvezzi — az adó alóli felmentést.

Az erdélyi reformátusok is megismerkedtek az új bálvánnyal. Be sétált az eklézsiájukba, de nem hisszük, hogy örömlük telnék az új akviziczióban.

A Szász Domokos féle »kis börzei szél.« mely oly sok puritán bankot fujdogált ki az eklézsia pénztárából, most ismét lebegteteti zefir szárnyait.

Ugy 10,000 forint körül vesztetett Szász Domokos, ki szabad idejében »püspök«, egyébként börzianer, de egyikben sem szerencsés.

Ezt az üzletet, melyből az új veszteség támadt, személyesen kötötte Szász ur Politzer urral. De az egyháza számára kötötte, tehát az egyháza fizeti. Megindul újra a bankó vándorlás az erdélyi ev. ref. egyházmegyéből és a kegyes alapítványok kevésbé kegyes célokat fognak szolgálni Politzer urnál.

Hja! Minden bálvány áldozatot kíván.

Ime le került a régi jelvény, a kakas ez eklézsiák tornyáról és oda tették helyébe az arany borjut. Rossz csere. A régi symbolum megőrizte az eklézsiákat és az eklézsiák pénzét az új felfalja.

Tüzzel vassal igyekszünk ki irtani a szocializmust.

Ország háborító dolognak vesszük, már azt is, ha a munkások ki akarják sétálni és énekelni magukat. Lapjaikat elkobozzuk, gyűléseiket betiltjuk, csoportulásaikba bele lövöldözünk, május elsején pislogni sem szabad nekik.

A másik csapat pedig, mely nem ordítja a marsaillest, mely nem kíván 8 órai munkát, mely a pompás börze palotában gyűlésezik, mely adót nem fizet, de többet szed mint az állam, mely meg bontja a világ békéjét a maga hasznáért, mely kifosztja és öngyilkosságra hajtja a kézre került gimpliket, mely egy kedélyes fél »püspök«, fél börzianer segítségével be ront az egyházba és szekularizál alaposan, az arany borju csapatai ellen ki küzd?

Privilégiumai fenn állanak, autonómiája teljes és laviroz a zugó habok felett.

Legalább is tartjuk oly veszélyesnek a féktelen pénz imádást, mely Budapesten börze, falun uzsora, mint a szocialisták sétáját és énekét.

A szocializmust rombolónak tartjuk, a pénz imádás rombolását látjuk.

Tőzsde adó, uzsora törvény, háztűz védő törvény a nép számára mikor jön el a te országod?! P—y.

Pióca vész.

Biharvármegye közigazgatási bizottsága még f. évi febr. 4-én sürgős felterjesztést intézett az igazságügyminiszterhez, hogy a *Hegyhöz-Ujlak*

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az elefánt.

Irta: Stella.

Melitta: (három nagy doboz szövet mintát cipzel a férje dolgozó szobájába.) Muczuskám nézd ezt választottam, ugy-e szép negligzém lesz belőle? Tudod remekül áll, összhangban van a szemem a hajam színével, olyan szerencsés választás, a mi csak nagy ritkán sikerül. Ugy fog kinézni benne a te kis Mellitád, mint . . . de ezt neked kellene mondanod . . . különben majd meglátod s képzeld mily olcsó, igazán potom árért kapom meg, az egész ruha nem kerül többbe, mint 45 frt 57 krba, kiszámítottam.

Gerő: (ijedt arczczal.) De az Istenért édesem, minek neked most ez a drága ruha? Hisz megállapodásunk szerint sem fürdőre, sem rokonok látogatására nem mégy az idén s mikor csak nem rég fizettem ki három havi szabó számládat — 280 frt 73 krt — könyv nélkül tudom, azt mondtad ez idénre teljes a garde de robeod.

Melitta: Igen drágám azt mondtam, de e közben egészen megfeledeztem a sorozásról, valamint arról, hogy negligzém nincs s nem tudom majd illően fogadni a tiszték látogatását. Csak borzasztó is ez a falusi élet, az embernek olyan kiadásai vannak a toletre, a miről a városinak fogalma sincs s mégis milyen

óriási köztünk a különbség! (sóhajtvá) Hja mondtam én azt nem egyszer, hogy csak kinlódás itt az élet! Hogy tönkre megyek, eltespedek testileg mint lelkileg, ebben az undok, paraszt fészekben! de hiába, te nem törödsz azzal!

Gerő: De kincsem hát nem tudod, hogy az idén nem lesz tisztünk? Így hát tisztelni nem is fognak nálunk hál' Istennek s akkor ez a kiadás most felesleges is!

Melitta: (dühösen) Mit nem lesz tisztünk? Talán bizony a vendéglőbe küldöd ellátásra? Na ez ugyan szép lesz? Megint az az ostoba féltékenység! Tudod ezzel egyszer a végletekre kényszerítesz!

Gerő: De édesem, hisz' a te kényelmed miatt teszem, meg akarok kimélni a vendéglátással járó sok dolog, fáradságtól!

Melitta: Köszönöm szépen, nincs semmi szükség az efféle előzékenységre! Majd hogyne, eltűröm a te szeszélyed és szinlelt előzékenységed, nem kiméletelességed miatt, mely alatt féltékenység rejlik, hogy az asszonyok kikaczagjanak, gúnyosan sugjanak össze a hátam megett, olyan nincs!

Gerő: Hiszen öregek vagyunk mi már arra édes, hogy féltékenykedjünk egymásra, mondom megakarok kimélni, nem akarom megbolygatni a házrendet.

Melitta: Bizony sajnálattal tapasztalom, hogy öregszel, különben igyekeznél a feleségedet, ha már kárhoztaiva van ilyen nyomorult faluban lakni, egy kicsit szórakoztatni s meg-

kimélni attól, hogy halálra unja magát és nem keseritened az életét folytonosan azzal, hogy öregek vagyunk. Te az vagy, de én nem vagyok! Még húsz év múlva sem leszek az, tudod, mert még akkor sem töltöttem be az 50-ik évemet. Ha valaki öreg, akkor ne legyen féltékeny! De te az vagy, ha valakivel jóízűen beszélek, már oda vagy, szinte explodálsz mérgemben. Oh! Istenem, de szerencsétlen is vagyok! (sirva) Boldogtalanabb teremtés nincs nálam a föld kerekén. Minek is mentem férjhez! Minek is kötöttem le magam az egész életre! Oh szerelem, átkozom a pillanatot, melyben szívemhez lopódtál!

Gerő: (dühösen) Ugyan kérlek ne pityeregj! Hagyj nekem békét, van nekem gondom úgy is elég, nem hogy a te or . . . majd mit mondok . . . lamentációdat és pityergésedet hallgassam.

Melitta: Persze, ha a feleségetek szerencsétlenné teszitek, az nektek ostobaság! Elköltitek a feleségetek nagy vagyonát s ha a szegény asszony egy ruhára valóért könyörög — a sajátjából — akkor az ostobaság, nektek egyéb gondotok van, akkor a pénz másra kell, akkor a szegény feleség jogos felszólalása terhetekre van, fájdalomnak könnyekben való kifejezése sérti füleiteket.

Gerő: Melitta kérlek ne izgass, fontos elvégezni való ügyem van s nincs időm effélékel vesződni.

Melitta: (félve) Akkor rendben vagyunk! (hangosan) Ugy hát siessünk édesem, már ke-

köztségben elharapódzott uzsora megszüntetése végett a büntető eljárásnak hivatalból leendő szorgalmazását — törvénybiztosította jognál fogva engedélyezze.

Ezen felterjesztésre az igazságügyminiszter rendeletileg utasította a kir. ügyészséget, a melynek vezetője dr. Perjéssy Mihály nyomban intézkedett és megkereste egyfelől a nagyvárad kir. járásbíróját, hogy minden egyes esetben terjesszék az iratokat azonnal a kir. ügyészséghez minden oly per esetén, ahol az uzsorának legkisebb jele is jelentkezne, másfelől felhívta a csendőrséget a gabona uzsorások kinyomozására, hogy így a szegény földművelő munkásnép — e pióczáitól — a szociálizmus valódi indító okától megszabadulhasson.

Nem tudjuk eléggé méltányolni a megyei közigazgatási bizottság körültekintő eljárását, de ugyanakkor elismeréssel kell adoznunk a kir. ügyészség vezetője dr. Perjéssy Mihály igazán correct és humánus eljárásáért.

Jó volna még azt az eljárást megállapítani az ítélethozatal után, ami a sajtóperekneli szokás, hogy az uzsorás költségén tegye közzé a törvényszék az ítéletet a hírlapokban, hogy tudnák minél szélesebb körben, hogy kitől kell óvakodni s hogy van gondja a törvénynek a szegény ember bajára is.

A hitelszövetkezetek a bizottság előtt.

A képviselőház pénzügyi bizottsága Széll Kálmán elnökle alatt tartott mai ülésében folytatta a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását.

A 8-ik §. azon rendelkezéséből, mely szerint a szövetkezetbe csak oly teljes koru egyén léphet be, ki a szövetkezet területében állandóan lakik, töröltették az »állandóan« szó. A 14-ik §. azon rendelkezéséből, mely szerint, ha a mérleg szerint mutatkozó veszteség a hátralékalapból ki nem kerül és az alapszabályok másként nem intézkednek, a veszteség a tagok között ugyanazon arányban osztatik fel, mint a nyereség, — töröltettek az »és az alapszabályok másként nem intézkednek« szavak. — A 15-ik §-nál, mely szerint a tag a szövetkezet kötelezettségeiért üzletrésze mértékének ötszörös összegig felelős, nagyobb vitát keltett

Hegedüs Sándor azon indítványa, hogy mondassék ki, miként a tagok legalább üzletrészek mértékének ötszörös összegig felelősök. — Erdély és Darányi miniszterek ellene nyilatkoztak a módosításnak, mint a mely lehetővé tenné a korlátlan felelőség alkalmazását is, ez pedig hazai viszonyaink közt felette megnehezítené az intézmény fejlődését és megszüldülését. A bizottság mellőzte az indítványt, mely permissio megengedi a korlátlan felelőséget is, s hozzájárult Darányi miniszter azon módosításához, hogy a szakasz megtoldassék a következő rendelkezéssel: »Az alapszabályokban az üzletrészt tiszteres összegig terjedhető felelőség is megállapítható.«

Választás Ó-Budán. Halmos János polgármester ma reggel kapta meg a képviselőház elnökének értesítését arról, hogy a III. ker. képviselője lemondott mandátumáról. Az új választás napjának kitűzése céljából a polgármester csütörtökre, e hó 5-ére d. e. fél 11 órakor hívta össze a központi választmányt.

ORSZAGGYÜLES

A képviselőház ülése.

Budapest, május 3.

Fél egyre járt már az idő, mikor Szilágyi Dezső elnök megnyitotta a rövidnek ígérkező ülést.

Napirend előtt az elnök egy csomó kérést terjeszt be a földadó leszállítása és a lözsdeadó behozatala iránt.

Visontai Soma kérdést intéz a belügyi és kereskedelemügyi miniszterekhez az iránt, hogy 1897. évi május hó 1-én beadott interpellációjára még nem feleltek.

Napirenden van a múlt ülésen tárgyalat két javaslatnak harmadszori olvasása.

Mindkettőt elfogadja a Ház.

Elnök ezután a holnapi napirendet állapítja meg, mely déli 12 órakor kezdődik.

Nines munkarend.

Polonyi Géza: Sajnálattal kénytelen konstatálni, hogy a Ház májusi munkarendjéről teljesen tájékozatlan. Az őszi és tavaszi szakokban igen kevés és jelentéktelen javaslatot tárgyalnak és éppen a nyári időszakban kerülnek a legfontosabb javaslatok tárgyalás alá. A kiegyezési javaslatokat, melyeket a legsürgősebben kellene tárgyalni, huzzák és halasztják. (Élénk helyeslés a szélsőbalon).

Bánffy Dezső báró: Kijelenti, hogy a mai

és holnapi és esetleg az egész heti ülések nem nevezhetők érdemlegeseknek. De a kiegyezési javaslatokat, melyek beható tanulmányozásra szorulnak, még nem lehetett e héten tárgyalásra kitűzni. Igéri, hogy a jövő héten, lehetőleg már hétfőn napirendre kerülnek a szövetkezeti javaslatok. (Helyeslés a jobboldalon).

Horánszky Nándor: Miután a Ház legtöbb tagja földbirtokos csak a legelőtöbb viszonyok közt találna szükségesnek, hogy Ház permanenciában maradjon a nyári évszak alatt.

Nem kíván a kormánytól ma nyári programot, de elvárja, hogy azt legközelebb megadja.

Bánffy Dezső báró: Elismeri, hogy a kormány kötelessége a munka-programm mielőbbi megállapítása és megígéri, hogy a Ház májusban nem fog érdem nélkül való munkát végezni. A nyári munka-programmot legközelebb be-terjeszti. (Élénk helyeslés a jobboldalon).

Elnök 1 órakor bezárja az ülést.

Hol legyen a járványkórház.

— A főmérnök előterjesztése. —

Ugy vagyunk a honvéd hadapród iskolával is, mint a királyi Táblával. Mikor meghallottuk a hírt, hogy esetleg Nagyváradon akarja az állam elhelyezni, lázba jöttünk s készek lettünk volna bármit odaígérni, csak hogy el ne szalaszszuk a kedvező alkalmat.

Óriási területet, palota építését, berendezést odaígértünk s most már beláttuk, hogy ez felesleges is volt és igyekszünk a mit lehet visszaalkudni.

A hadapród iskolánál az első szóra elfogadtuk a Zöldkert temető bezárását, a járványkórház elhelyezését; — nem is számítva azt, hogy a város 26 hold értékes területtel és rengeteg vízvezetékkel járul hozzá az iskola létesítéséhez és fenntartásához.

Szakemberektől nyertünk olyan felvilágosítást, hogy egy a temető, mint a járványkórház bezárását el lehetett volna kerülni.

Az a tábornok, aki annyira megjedta a járványkórházról, bizonyára nem követelte volna azok elhelyezését, ha komoly tárgyalásba bocsátkoznak s ki kéri egy a város, mint a honvédelmi miniszter szakértőinek véleményét.

A járványkórház elhelyezése már napirenden van; de csak most a kivétel előtt tünnek fel azok a nehézségek, a melyek miatt húzódik az ügy gyors megoldása.

vés is az idő s félek nem készül el, ha sokáig halasztom a megrendelést.

Gerő: Hát mit akarsz megrendelni?

Melitta: A negligzét aranyosom.

Gerő: Hiszen nem lesz rá szükséged!

Melitta: Hát mibe fogadjam a tisztet? Tudod, hogy magamnak kell főzőm s a konyhában az ember nem viselhet elegans toilettet, azon zsirosan meg be nem jöhetnek, mikor pedig itt lesznek, nem állhatok neki toilettirozni, de egy negligzét hamar magára vesz az ember.

Gerő: Mondtam már, hogy nem lesz tisztünk s vége!

Melitta: Komolyan mondom? Hát csakugyan ki nevettessem magam? Hát csakugyan csúfja legyek a falunak? Jó, majd akkor én is tudom, hogy mit kell tennem!

Gerő: Ugyan mit tehetsz?

Melitta: (megy) Majd meglátod?

Gerő: (utánna indul) Veled már tréfálni sem lehet, hogy felfortyansz mindjárt! Hát mit akarsz tulajdonképpen? Hogy fogadjunk tisztet? Nem szívesen teszem ugyan, de ha minden áron kívánod, ha gondold, hogy az asszonyok szekaturáitól nem menekülhetsz meg másképp, hát legyen, kihuzzuk valahogy!

Melitta: De nem addig van ám! Én nem fogadom, ha ruhám nem lesz! Betegyet jelentek s arra az 5 napra ki sem jövök a szobámból, fogadhatod a vendégedet egyedül s mulattathatod a mint tetszik.

Gerő: Hát ha csakugyan nincs ruhád mért nem szólsz? hisz' nekem úgy is elég a gondom, nem tarthatom még a garde de robesdat is számon! Mutasd mit választottál. Oh ez igazán szép, de vajjon kész lesz-e?

Melitta: Oh hogyne, csak bizd reám! Az én édes kis uram nem tagadja meg a felesége méltányos és jogos kérését, tudtam én azt. (Megöleli.) Hanem hát te rossz, te csunya ember, jobban esik, ha előbb megszomoríthatasz.

Gerő: Édesem, hisz' olyan barátságosan vagy a főhadnagyhoz, hogy szinte resteltem. Én nem hallottam mindent a mit beszélt, tudod, ez az átkozott fülbajom, te meg olyan arczot vágál mint aki kettőt sem tud olvasni, pedig...

Melitta: Nem akartam, hogy jelenetet csinálj, már úgy is féltém a bekövetkezendő szemrehányásoktól, mikor a főhadnagy egyszer-egyszer olyan ábrándos képet vágott s a miért a szemét le nem vette rólam. Mintha bizony én tehetnék róla, hogy megtetszem, remélem ez nem az én hibám. Hanem te megmondhatad volna, hogy hangosabban beszéljen, hisz nem szégyen, ha valaki nagyot hall! De csak rettenetek vagytok ti férfiak! Nem tud az ember kedvökre tenni soha! Ha barátságos vagyok, az a baj, ha barátságosan, az is baj, hát mit tegyek? Oh de szerencsétlen is vagyok! Minek is mentem férjhez! Maradtam volna

örökre vén leánynak, mintsem egy férj zarnokságának alávetni magam! Oh én buta, hisz' tudom már mi a baj, hogy nem is jutott eszembe; az 5 frt többlet a mibe a negligzét került! Ez az, ami bánt, ezért akarsz köteledni!

Gerő: No, no, nem kell mindjárt mindent olyan zokon venni. Nem akartalak én sérteni! Az az 5 frt meg. Oh 10 frtot sem sajnáltam volna, hisz' oly remekül nézsz ki ebben a ruhában! Mindig ebbe kell járnod! Muczuskám, van egy jó gondolatom, reggel befogatok s elküldök Olgáért, a mi kis nevelő lányunk majd mulatja a főhadnagyot, mi öregek meg győnyörködünk majd abban, mint mulatnak a fiatalok! Ugy-e jó lesz drágám?

Melitta: (duzzogva.) Hát küldj érte nem bánom, hadd vigyázzon rám! (Félve) Jön az elefánt, annál jobb az ő köpenyege alatt legálabb mulatok. Ilisa főhadnagy uram viselkedése már is arra enged következtetni, hogy mire elmegy innen szó nélkül távozik. Különös igazán, minden férfi szerelmes lesz belém.

Melitta: Főhadnagy, ha Istent ismer menj vissza a vendéglőbe. Az uram ott van a sorozásnál. Olga sétálni ment, s ha megtudják, hogy Ön itt volt, no lesz hadd el hadd! Tudja Olga minden lépésemre ügyel, meg van bizva erre a bátyjától.

Főhadnagy: (hevesen) Mit nekem az ön

A tanács a Rétre, Szent Anna-utca végére akarja elhelyezni a járványkórházat, Horváth rendőrbiztos pedig ajánlatot tett a városnak, a Kis-Szőlős-utcán levő üres telket ajánlja fel megvételre.

Busch Dávid városi főmérnök tegnap sürgős előterjesztést tett a tanácsnak, amelyben javaslatot tesz a jelenlegi helyen való meghagyására nézve.

A főmérnök előterjesztésében fejtegeti, hogy különösen közegészségügyi szempontból nem fogadható el a Réten tervezett terület a járványkórház helyéül és pedig nemcsak azért, mert a lakosság nagyon közel volna a járványkórházhoz, hanem különösen a betegek miatt. A kijelölt terület nagyon mély fekvésű.

Ezután a főmérnök számadatokat sorol fel ennek a beigazolására. Így Sztaroveszky-utca 129.62 méter magasan fekszik az Adria felett, a Bémertér 125.36, a Porond 123.03 m., Kolozsvári-utca külső vége valamint a Szent-László-tér 125 m., az új tűzér-laktanya 122.42 m., Kert-utca vége 123.82 m., a Pekanovits téglatelep kutjának viztükre 119.41 m., a járványkórháznak kiszemelt terület Szent-Anna-utca végén a legmélyebb pontján 121.18 m., magasabb pontja 121.38 méter. Felhossa még a főmérnök, hogy a keleti szelek az uralkodók, s így az egész város megfertőzött levegőjét erre hajtják. Továbbá a járványos betegségek is gyakoriak itt.

A kórháznál a fő kellék a jó, tiszta levegő, a Réten pedig fészke van a járványnak.

Busch Dávid főmérnök már korábban a Rulikovszky temető átellenében a csősz ház megett levő magaslatot ajánlotta a járványkórház helyéül, mert ez nem akadályozza a város fejlődését, levegője tiszta, s nem is kell pénzért venni, mert a város tulajdona.

Az előterjesztésben még kiemeli a főmérnök, hogy utóbb sokat gondolkozott azon, hogy nem lehetne-e kivinni, hogy a járványkórház a jelenlegi helyén maradjon, némi átalakításokkal. Így a bejáró utat el lehetne terelni a hadapródiskolától, s más uton juthatnának oda; magas falat építenének az iskola felé s a területet befásítanák. Ha nem is véglegesen, de addig maradhatna ott a kórház, a míg mind a 4 osztály be lesz töltve a hadapród iskolában. Ezt annál inkább is keresztül vihe-

tőnek tartja a főmérnök, mert a katonai szakértők meg sem lettek kérdezve, [s a városi t. főorvos, dr. Baróthy Ákos közegészségügyi szempontból nem kifogásolja a mai állapot fenntartását.

Legutóbb budapesti tartózkodása alatt Busch Dávid főmérnök személyesen értekezett e tárgyban dr. Bernolák József honvéd főőrzsorvossal, aki megígérte, hogy május hó 16—17-én lejön Nagyváradra s akkor nyilatkozni fog az iránt, hogy meghagyatónak tartja-e a mai helyén a járványkórházat. Budapesten különben a Ludovika közelében vannak kórházak, a járványkórház, fertőtlenítő telep stb.

Végül kéri a főmérnök a tanácsot, hogy őt, dr. Baróthy Ákos és dr. Berkovits Miklós t. főorvosokat küldjék azzal a megbízással, hogy annak idején dr. Bernolák József főőrzsorvossal tárgyaljanak.

A háború.

Az első disszonáns hang már megszólalt. És pedig Spanyolországban szólalt meg, ahol mindenfelé nagy elkeseredést keltett az a hír, hogy Manilla kikötője s ezzel az öböl bejárata amerikai kézbe került. Sokfelé hitelt adtak azon rémhíreknek is, hogy a spanyol flotta tökéletesen elpusztult; holott tényleg még eddig döntőleg fel sem lépett.

Ugy látszik, hogy az első tengeri csata erkölcsi sikere az anyagi veszteséggel szemben nem valami nagyon lelkesíti a spanyolokat.

Tény az, hogy nagy a méltatlankodás országszerte. Sőt fenyegető magatartást is tanusítottak sok helyütt.

Legalább erre vall az a körülmény, hogy ostromállapotot rendeltek el országszerte.

Ha — az előjelek után ítélve — esetleg forradalom ütne ki Spanyolországba, az bizony végzetes lenne a megkezdett háború kimenetelére, de sőt Spanyolország sorsára is. A vitás Fülöp-szigeten úgy is spanyol-ellenes forradalom ütött

már ki. Bizonyos hát, hogy ha csak döntő győzelem híre meg nem fordítja a trónellenes spanyol közhangulatot, kiszámíthatatlan az ország jövő sorsa. Mert, hogy forradalom esetén tényleg közbe lépnek a nagyhatalmak, az bizonyos.

Az alábbiakban közöljük különben a legújabb eseményekről szóló eredeti táviratokat:

New-York, május 3. (Saját tud. táv.)

A manilai győzelem hírére az árak rohamos emelkedése után délelőtt a nyereség értékesítése következtében határozott reakció állott be, majd javult a manilai újabb hírekre és a távirati nagy vásárlási rendelésekre.

Madrid, május 3. (Saját tud. táv.)

Az »Imparcial« nemzeti miniszterium alakulását nem tartja valószínűtlennek. A ma tartott minisztertanácsnak nagy jelentőséget tulajdonítanak. Hír szerint a választ állapították meg, amelyet a kormány Augustin tábornok a Filippi-szigetek kormányzója részéről felvetett kérdésre vonatkozólag adni fog. A minisztertanácsról hivatalos közleményt nem tettek közzé. Elhatározták, hogy Madridba haladéktalanul kihirdetik az ostromállapotot.

A Fabra-ügynökség szerint a kabinet tagjai határozottan tagadták, hogy jelenleg kabinetválság forogna fenn.

A Filippi-szigetéről nem érkezett hivatalos jelentés, mert Manilánál a kábelt elvágták.

Madrid, május 3. (Saját tud. táv.)

Havannai hivatalos távirat jelenti, hogy az amerikai hajóraj eltávozott. Azt hiszik, hogy Key-West felé halad.

Washington, május 3. (Saj. tud. táv.)

Mac Kinley elnök tegközelebb kiáltványt bocsát ki, amely szerint az Amerikában lakó spanyoloknak nevéket, foglalkozásukat és személyazonosságuk bizonyítására szolgáló egyéb adatokat jegyzőkönyvbe kell felvételniök, ellenkező esetben távoznok kell az országból.

férje, mit az egész világ, ha szép szemeit nem látom

Melitta: Halgasson az Istenért, itt van . . . Gyere Olgám gyere, a főhadnagy már kétségbe van esve, ép most szavalja nagy pathosszal, hogy ha a te szép szemeid mélységes tekintetében nem gyönyörködhetik, ha bájos hangodat nem hallja, szerencsétlennek érzi magát.

Olga: (tréfásan) Előttem is el meri szavalni azt amit Melitta mond? Jó, meghallgatom, de csak úgy ha megfelelő poselra vágja magát.

Főhadnagy: Kegyed mindég kinevet engemet Olga nagysád, pedig higgye el nem is olyan neveltséges ez!

Olga: De hisz csupa fül vagyok, mondja hát. Jönnék a tiszték visitre Melitta! Fogadd őket.

Főhadnagy: Akkor én elillanok, az őrnagy megszid (Melittához) Remek kibuvó!

Melitta: (egyedül) Mégis bosszantó, hogy az egész sorozás alatt ennek a csuf vén őrnagynak az izetlen bókjait kell hallgatnom, ósdi anekdotáin kell nevetnem, holott az a fess hadnagy olyan ábrándos szemeket mereszt reám az Olga háta megett. Nagy kópé az! Milyen tüzesen udvarol Olgának, pedig egész valója, viselkedése elárulja, hogy titokban értem eped, utánam sóhajtoz. Milyen finom em-

ber, nem akarja Gerőt nyugtalanítani s azért nem is foglalkozik velem. De ugy látszik szeretne valamit mondani nekem, a szó mindig az ajkán lebeg, de nincs rá alkalom! Szeretném bár tudni mit akar, de azt hiszem jól sejtetek: egy szerelmi vallomás lesz bizonyosan. Alkalmassint az utolsó estére tartogatja! No majd meglátjuk. Már ettől is csak egy nap válszt el!

Főhadnagy: (kezében két gyönyörű virágcsokorral, melyeket a hölgyeknek nyújt át.) Fogadják hölgyeim e csekélységet szívesen az itt töltött feledhetlen napok emlékére. Gondoljanak néha reám, ki a nap minden órájában, nem minden pillanatában az önök büvös körében leend ha egyelőre, sajnos, csak szellemileg is. Kezeiket csókolom a mielőbbi viszontlátásra (el).

Olga: (után kiált) De siessen vissza! (Melittához) Jövök azonnal édesem, egy kis dolgom van elintézni való! (el).

Melitta: (egyedül) Hál' Istennek! legalább elolvashatom a levelet, amit a kezembe csusztatott az a bolondos főhadnagy. És csakugyan jól sejtettem, hadd lássuk mit ír. (Olvassa.) Drága Melittám! Bocsánat amiért ajtóstól jövök, s engedelmét kérve ily bizalmasan szólított, de jogot ad nekem ahhoz az a meleg érzelem, melyet kegyed iránt már az első pillanatban, amidőn megláttam — érezék. Különös érzés fogott el már midőn e városba megérkeztem, különös sejtelem, előérzet mely megsugá,

hogy a boldogságot, mit oly régen keresek — itt e helyen az Ön házában fogom feltalálni. Amint beléptem Önökhöz drága Melittám, szívem nagyot dobbant, megsugá nekem, hogy a földi paradicsom, az üdvösség e házban van számomra fenntartva. Mindjárt az első pillanatban megszerettem önöket, s eszeret az önöknél töltött napok alatt mindinkább fokozódott, s ha Isten és Ön édes Melittám is ugy akarják szívének egy édes elválaszthatatlan kapcsolással leend össze fűzve. De ne beszéljünk rébuszokban. Olgát szeretem drága kis sógorasszonyom, vele és Gerővel az este tisztába jöttem, most Önöz fordulok édes kis nevelő mamám kérve, adja reánk áldását. Bocsásson meg, hogy azt csak most s ez uton hozom tudomására, de az idő rövidege miatt előbb nem tehettem. Remélem, hogy az én kis leendő mamám nem haragszik reám figyelmetlenségemért, de hát a szerelmes embernek nincs a feje a helyén. Midőn még köszönöm, hogy nekem olyan aranyos lányt nevelt, vagyok hálás hiva és

leendő veje a legbájosabb anyósának

Viktor főhadnagy.

Dühösen lecsapja a levelet. Oh a szemtelen még anyósának hi. No szépen vagyunk! Elefánt is meg anyós is, ez még is csak sok. De megálljatok, meg bosszulom magam, mert igazi anyós leszek!

New-York, május 3. (Saját tud. táv.) A tőzsde szilárdan indult. Később reakció állott be. Zárlat szilárd. Élénk üzlet mellett a részvényforgalom 614.000 drb.

Rio de Janeiro, május 3. (Saját tud. táv.) A »Temeraro« spanyol torpedónaszád még mindig Ensenadrában van. Az »Oregon« és »Marietta« amerikai hajók holnap indulnak el.

Tampa, május 3. (Saj. tudósít. táv.) Jelenleg 7000 ember van itt. Minden pillanatban várják, hogy 2 lovasezred és egy tüzérezred érkezik Chickamangából ide.

Madrid, május 3. (Saját tud. táv.) A »Liberal« szerint az amerikaiak azt követelték a Filippi szigetek főköormányzójától, hogy az archipelagusból levő valamennyi spanyol hajót adja át, ellenkező esetben Manila és más kikötők bombázásával fenyegetőztek.

Washington, május 3. (Saj. tud. táv.) A szenátus elfogadta a hadiköltségekre vonatkozó törvényjavaslatot, továbbá azt a billt, a mely felhatalmazza a kormányt, hogy 10.000 embert sorozzon be, a kik a sárga láz iránt immunisok és hogy egy vadászdandárt állítson fel.

A képviselőház szavazás nélkül elfogadta azt a billt, a mely a rendkívüli hadiköltségekről gondoskodik.

Washington, május 3. (Saj. tud. táv.) Ugy látszik, hogy Japán semlegessége dacára Yokshama és több japáni kikötő nyitva marad úgy az amerikai, mint a spanyol hajók számára, ami előnyös volna Amerikára nézve, mert hajói a kikötőkben szemet vehetnének föl.

Madrid, május 3. (Saját tud. táv.) A május 2-iki ünnep alkalmából a városban nagy volt az élénkség. A katonai dísz-szemle zavartalanul folyt. Holnap a képviselőházban élénk vitát várnak a manilai tengeri csata ügyében.

A postáskisasszony büne.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 3.

Tavaly júliusban történt, hogy Jamniczky Erzsébet, fiatal és előkelő családból származó postáskisasszony a lopás bűnébe esett. Julius hó 24-én meglátogatta barátját, Zakál Juliát, aki a kerepesi-uti fiók postahivatalban volt alkalmazva, s miközben ennek segített munkáját végezni, egy 1250 forintot tartalmazó pénzeszsomagot a napernyőjébe csusztatott. A pénzzel aztán hirtelen távozott Jamniczky Erzsébet s hazamenve, belőle 300 frtot átadott anyjának Jamniczky Jenőnének, hogy abból illesse ki a hátralékos házbérüket.

Mikor a lopás kitudódott, a szerencsétlen leány atyja, Jamniczky Jenő nyug. miniszteri osztálytanácsos előkerítette övétől a pénzt és felvitte a rendőrséghez. Jamniczky Erzsébetet, aki néhány napig fogságban is ült, a törvényszék vád alá helyezte lopás büntetése, az anyját pedig orgazdaság miatt s ellenük ma tartották meg a végtárgyalást Agorasztó Péter bíró elnöke alatt. A vádhatóságot Stocker Antal kir. alügyész képviselte, a vádlottakat Friedmann Bernát dr. és Nagy Emil dr. védtek. Miután az elnök ismertette a tényállást, első sorban a feltűnően szép és elegáns fiatal vádlottnőt hallgatta ki.

Jamniczky Erzsébet, ki akkor postakiadónői minőségben a lipótvárosi postán

volt alkalmazva s barátját meglátogatni ment a kerepesi-uti postahivatalba, elmondja, hogy a kérdéses időben nagy nyomorban éltek odahaza. Barátját azért kereste fel, mert elbucszni akart tőle.

Elnök: Aztán, nemde, segített neki?

— Igen, mert kért rá. Eközben eszembe jutott a szüleim baja, valami szörnyen fájó érzés vett erőt rajtam s azt sem tudva, mit cselekszem, egyszerre csak a napernyőmbé rejtettem azt a pénzes levelet.

— Mit tett ezután?

— Elmentem a hivatalomba. Az utcán eszméltem arra, hogy mit is tettem s bántani kezdett a lelkiismeret. Arra gondoltam, segíték szüleimen, de bántott, hogy nem tudhatom majd eredetét a pénznek. Hosszas töprengés után azt határoztam el, hogy ha kérdik, azt mondom: egy zsidó adta kölcsön.

Agorasztó bíró: Menyasszony volt ön ez időben?

— Igen, egy német gyáros fiával jártam jegyben.

A vádlottnő vallja ezután, hogy 950 frtot elrejtett, a többi házbérre odaadta az anyjának.

— Nem határozta ön el előre, hogy lopni fog?

— Soha nem is gondoltam ilyenre.

Friedmann védő: Tudta a vőlegény, hogy önök szegények?

— Igen, tudott róla.

Jamniczky Jenőné, a másik vádlott, azzal védekezik, hogy nem tudott a pénz lopott voltáról. Hitt leányának. A pénzből kifizette a házbért s férjének nem is szólt róla.

A tanúk közül legelőbb Zakál Juliskát hallgatták ki. Barátját bucsuzni jött hozzá és segített neki a csomagolásban, mialatt aztán ellopta az 1250 frtos levelet. Ott tartózkodása alatt a vádlott nagyon izgatott volt, még maga mondta:

— Nézd, mint dobog a szívem . . .

Szűcs Sándor postatitkár vallja, hogy amikor a vádlottnőt meglátogatta, ez nagyon megijedt s mindjárt kérdezte, nem-e az elvesztett levél dolgában keresi föl.

Berencsy Angyalka tanu csomagolta volt be az elvesztett pénzt a postán s a csomagra öt pecsétet tett. Benne többnyire tízes bankók voltak. Ott volt akkor a hivatalban Jamniczky Erzsébet is s valószínűleg csomagolni segített valakinek.

Elnök: Megvárta ő önöket a távozásig?

— Korábban távozott.

— Nem tűnt ez fel?

— Nem.

Stedler ügyész: Másnap nem kérdezte Jamniczky Erzsébet, hogy kit gyanúsítanak?

— Kérdezte, hogy nem gyanúsítják-e a szolgát.

A következő tanu, Krug Hermanné mérnök neje, mint ösmerőse Jamniczkyknak valja, hogy a családot jómódonak tartotta. Juliusban megkérte őt Jamniczky Erzsébet, hogy kísérel el Németországba, ahol meg akarja látogatni vőlegénye szülőit.

A bizonyítási eljárást ezzel befejezték s a törvényszék megeskette a tanukat s megkezdtek a vád és védbeszédeket.

Stocker Antal dr. kir. ügyész nem csak a lopást látja beigazolvva Jamniczky Erzsébettel szemben, de azt is, hogy az édesanyja is bűnös az orgazdaságban, mert legalább is gondolkodnia kell a fölött, hogy leánya mint azt állította, — csakugyan kölcsönkapta-e a kérdéses összeget egy budai pénztőzsértől.

Az hihetetlen, hogy csak úgy minden kérdészködés nélkül hitelt adott volna a leány szavának.

Friedmann Bernát dr. és Nagy Emil dr. tartották meg ezután védőbeszédeiket, mire a törvényszék visszavonult tanácskozára.

Agorasztó elnök rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet, mely szerint Jamniczky Erzsébetet lopás miatt fél évi börtönre ítélik, ellenben anyját Jamniczky Jenőné az orgazdaság vádjá alól felmentik.

Az ügyész az ítéletben megnyugodott, míg Jamniczky Erzsébet felebbezett.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Május 4. A nagyvárad kath. kör választmányi ülése d. u. fél 6 órakor.
Május 4. Papp János sajtópere.
Május 5. Közigazg. bizottsági ülés a városházán d. u. 3 órakor.
Május 5. Közegészségügyi szakbizottság ülése a városházán d. u. 4 órakor.
Május 5. A városi árvaházi választmány ülése a városházán d. e. 11 órakor.
Május 6. Nagyvárad jogügyi szakbizottságának ülése d. u. 3 órakor.
Május 7. Színügyi bizottság ülése d. u. 3 órakor.
Május 8. A lövész-idény megnyitása.
Május 9. A városi jog- és pénzügyi szakbizottság ülése d. u. 3 órakor.
Május 10. Nagyvárad város központi választmányának ülése.
Május 11. Klíngenspök Károly sajtópere.
Május 12. A »Bihoreana« román bank alakuló közgyűlése a Zöldfában d. e. 9 órakor.
Május 12. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
Május 14. Vivó-verseny a Zöldfában.
Május 18. Liptay István sajtópere.
Május 25. Nyiray Elek sajtópere.
Május 29. A gyorsíró-kör Stolce-ünnepélye.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **A keresztfeltalálás emlékezete.** A kath. egyház tegnap ülte meg a szent kereszt feltalálásának emlékét. Az Üdvözítő halála után ugyanis az a keresztfa, a melyen a Megváltó a kinhalált szenvedte a két lator keresztjével együtt a Golgota földjébe került. Egy buzgó nő Ilona császárné Nagy Konstantin anyja, később ásatásokat végeztetett, hogy feltalálja az Isteni Megváltó szent keresztjét. Meg is találták. Az emléknep alkalmából tegnap reggel körmenet vonult fel a várad-olaszú plébánia templomból a Kálvária hegyére, a hol Pák Emil segéd lelkész szent misét tartott s az Evangéliumnál egyházi szent beszédet mondott szent Ilona császárné életéről.

* **Kongrua-összeírás Békésmegyében.** A békésmegyei kongrua-bizottság május 2-án tárgyalta az orosházi és a bánfalvai plébániák jövedelmének megállapításáról. Az orosházi plébánia megállapított tiszti jövedelme 1953 frt 26 kr. A bánfalvai 1483 frt 35 kr.

* **Hazafias ünnepély az olasz r. kath. iskolában.** Szép hazafias ünneppel ülte meg az olasz-i r. kath. fiúiskola a 48. évi törvények szentesítésének 50 éves jubileumát és a 10 szobornak a király által történt adományozását. Az ünnepély az iskola igen izlésesen, zöld lombokkal, zöld levél fonatokkal, zászlókkal diszitett udvarán ment végbe. A csinos, izléses diszítés e tanintézet igazgatójának fáradhatlan tevékenységű nővérét, Stark Róza urhölgyet dicséri. Az ünnepélyt a szent mise hallgatása után Dencs János cz. kanonok, olaszú esperes-plébános nyitotta meg egy hangulatos beszéddel s utána Stark Gyula igazgató-főtanító tartott a gyermeki értelemhez mért értelmes felolvasást az ünnepély czélját s tárgyát fejtegetve. Ezután felváltva következtek a vers szavaltatok s továbbá az iskolás gyermekek által előadott

énekek. Különösen kiténtek értelmes előadásuk által: Piser Béla, *Hoványi* Lajos, *Szmaassenka* Herbert, *Bosóky* Lajos, *Rózsavölgyi* József, *Asmány* Gyula, *Pajor* Kálmán, *Dutka* Kálmán. A sikerült ünnepélyt nagyszámu előkelő közönség nézte végig.

* **Legfelsőbb kitüntetés.** Mauthner Ödön világszerte ismert mag-nagykereskedőnek, kinek az orosz csár által történt magas kitüntetéséről csak a napokban emlékeztünk meg, ő felsége a király a csász, és kir. udvari szállítói czímet adományozta.

* **Az adóprés működése.** Nagyvárad város adóhivatalánál az elmúlt április hónap az adófizetések kielégítőek voltak. Befolyt pedig:

kinostári adóban	11.278	frt 11	kr.
késedelmi kamatokban	474	> 06	>
hadmentességi díjakban	215	> 70	>
jog- és bélyegilleték	1.910	> 45	>
házas adóban	69	> —	>

Összesen: 13.947 frt 32 kr.
ezenkívül utadoban befizettek 1138 frt 49 krt.

* **Érdekes vasuti munkálatok.** A nagyvárad-kolozsvári vasútvonalon serény munka folyik; a régi vágányokat cserélik ki újakkal. Az eddigi 8 méter hosszú sinek helyett 12 méter hosszú aczélsíneket erősítenek az új talpakra s aztán betolják a régi helyére. A munkálatok, melyek a Janky-féle szőlőnél folynak jelenleg, nem akadályozzák a vonatok közlekedését.

* **Pályázat.** A helybeli törvényszéknél egy újonnan rendszeresített állásra most hirdet pályázatot a törvényszék elnöke. A pályázati határidő két hét.

* **Ülések — tömegesen.** Május hónap első fele megint a különböző köz- és szakülések ideje lesz. Mindennapra jut legalább egy. Csütörtökön, május 5-én délután 4 órakor a közgazgatási bizottság ülése után a közegészségügyi szakbizottság ülésezik s tárgyalni fogják Horváth Géza ajánlatát a járványkórház telekvételére vonatkozólag. Szombaton, május 7-én délután 3 órakor a szintügyi bizottság tart ülést, május 10-én pedig Nagyvárad-város központi választmánya fogja a jövő évi választók névjegyzékét összeállító küldöttséget megválasztani.

* **A városi bál jövedelme.** Az elmúlt farsang legfényesebb és legnépesebb bálja volt a városi bál. Ugyanez alkalomból a törvényhatósági bizottság tagjai gyűjtést indítottak, amely 4000 frtnál több jövedelmet hozott a gyermek-kórház javára. A végrehajtó-bizottság most számol el a felül fizetés és gyűjtés eredményével. Az adakozók kimutatását helybeli előfizetőink mai számunkhoz mellékelve veszik.

* **Szász Domokos börzespekulációjáról.** Az erdélyi ev. ref. egyházkerület vagyonával üzött ép oly esztelen, mint illetlen börze-spekulációk már kezdik megteremni keserű gyümölcseiket. Erről a kolozsvári »Ellenzék« közöl hosszabb cikket, melynek rövid kivonata a következő: Az »Első magyar s állítási vállalat« részvényei árfolyamát Politzer és társai börzeánerék a szokásos börzemanőverekkel 1895-ben 350 forintra vették fel s rávették Szász Domokost, hogy e részvényekből, melyek 7 százalékos kamatot fognak hajtani 500 darabot darabját 345 frtéért az erdélyi ev. ref. egyházkerület részére vegyen át. A rendkívül szűk látókörű és lelkiismeretlen főpap lépre ment s az ügyletet, az igazgató tanács beleegyezését be sem várva, megkötötte. A tanács azonban nem volt hajlandó a vételt jóváhagyni, később mégis, hogy a püspököt ne kompromittálja, Kolozsvári Sándor dr. alelnök heves ellenzése, sőt lemondása daczára jóváhagyta. Az első évben megkapta az egyház a 7 százalékos kamatot, de aztán rohamosan hanyatlott a börzén a részvények árfolyama s egész 200 frtig esett. Az egyházkerület kára tehát már most is mintegy 112 ezer forint, de avatottak állítása szerint ama homokra épített vállalat, melynek összes lőkéje ingó dolgokba van fektetve, még jelentékenyen hanyatlani fog, sőt a részvényekért már ma sem adnak többet 100—

120 frtnál. Az egyháznak — írja az »Ellenzék« — még több oldalról is merültek fel börzei veszteségei. Ezek összegét a mult évi gyűlésre kinyomatott jegyzőkönyv 45. t. szám alatt együtt véve 220 ezer frtra teszi.

* **Térzene.** Ma délutánnal ismét kezdetét veszi a hetenként kétszer tartani szokott térzene. Mint értesültük, a helybeli katonazenekar a Szent-László téren ma 5 órától kezdődőleg térzenét ad.

* **Díj verseny.** A várad-velencei Népkör folytatja mozgalmasabb tevékenységét. Vasárnap, május 8-án ismét teke vesenyt rendez, díjakkal összekötve. Egy díj 10 koronás arany, 2 díj 5 korona, 3 díj 3 korona, 4 díj 2 korona.

* **Öngyilkos tanár.** Réz Ferencz jászberényi főgimnáziumi tanár a jászberény-monostori vonaton eddig ismeretlen okból főbe lötte magát. Mire a vonat a végállomáshoz érkezett, a szerencsétlen ember már a halállal vívódott.

* **Lefoglalt »előrejtett kincs.«** Az izgató szocialista lapokat, röpirátokat gombamódrá gyártják a véres száju izgatók. Az ügyészségek természetesen üldözik ezeket az izgató nyomtatványokat. A nagyvárad-i törvényszék sajtóügyi kerületi vizsgálóbírója legújabbán a budapesti V e i s z és F e l d m a n n nyomdában, kelet nélkül »Az előrejtett kincsnek megtalálása« czímen megjelent röpirat lefoglalását rendelte el.

A beugrott művész.

Tudvalevő dolog, hogy mindkét nembeli ifjúságot főleg az vonza a szini pályára, mivel itt azon kívül, hogy a művészet iránt táplált szenvedélyeknek hódolhatnak, a szabad, független, igazán bohém életet élhetik. Pedig hát nagyon csaldódnak, mikor ugy gondolkodnak. Hiszen alig van pálya, a mely jobban lekötne, mint éppen a szini-pálya. Mert míg a munkás, mikor elhagyja műhelyét, vagy a hivatalnok, ha tul van a hivatalos órákon, szabadon jöhet-mehet és előjáróinak mivel sem tartozik, addig a színhelyeknél az egészen másként van ám. Őket köti a színház akkor is, midőn sem fellépés, sem próba nem kötné különben; mert ez nem jelent tökéletes szabadságot, mikor a nevük nincs ott a szinlapon. Hiszen meg eshetik, hogy darabváltozás lesz, vagy valamelyik szereplő bármely oknál fogva lemarad. Ilyenkor azonban a többinek kell pótfellépni, a mit ugy hivnak: beugrás. És a színházi törvények nagyon szigoruak, éppen ebben a tekintetben. Hiszen sokszor egy-egy zsufott Ház már meglevő anyagi sikere forog kockán; már a szerint, hogy a szinlapon hirdetett darab előadásra kerül-e, vagy sem. Ezért van azután, hogy a színház minden tagjának nem csupán pontos lakezimet kell bejelentenie, hanem mindig azt is, hogy ha esetleg nem lenne otthon, az esti órákban hol található másutt?

Mert ime mi történt tegnapelőtt a Magyar-Színház-ban, a hol a »Francine papája« című operett volt előadásra kitűzve. Ugyszólva minden jegy elkelt és fényesen telt Ház ígérkezett. 7 órakor este azután a darab legelső szereplője, a primadonna, névszerint Vl á d Gizella sürgőnyt kap Deésről, hogy vőlegénye lösebet kapott és élet halál között lebeg. Természetes, hogy ily lesújtó hír után Vl á d Gizella sem gondolt arra, hogy mulatságos kuplékat énekeljen, hanem igenis arra, hogy a legelső vonattal Deésre utazzon. Ebbeli szándékát rögtön tudatta is R e l l e Iván igazgatóval. Az igazgató mélyen megszorodott szívvvel vette tudomásul a dolgot.

Már most mit csináljon? Honnan rántson elő 7 óra 5 perczkor egy másik Franciennet? Hiszen ezt a szerepet senki sem tanulta be; de fél nyolcz órakor már megkezdődik az előadás. Nos, gondolá, ha senki sem segít, C s i k Irén asszony a másik primadonna majd csak kisegít. C s i k

különben a színház tőzsomszédságában lakik. Gyorsan érte küldött hát. A művész azonban nem volt otthon. Hála azonban a színházi törvényeknek, pontosan hátrahagyta, hogy hova megy. Nosza a küldöncz is kocsiba pattant és elvágatott a mondott helyre. A művész ott sem volt már, de pontosan hátrahagyta, hogy hová megy. Utánna küldöncz! Hosszas hajsza után sikerült végre is a művésznőt megtalálni a Városligetben és rövid uton a Magyar Színház igazgatójához invitálni. A művész kijelentette, hogy nagyon szivesen eljátsza és elénekli a darabot, de előbb majd megtanulja. Hja, de már ekkor éppen 4 percz hja volt a telnolcznak. Végre látván az égető szükségét, kijelentette a művész, hogy ám jó, beugrik, de az első felvonást (a melyben a primadonna lovon éneklia belépőt) semmiképpen sem játszhatja végig, mert lovan még sohasem ült.

No, de Vl á d Gizella is rászánta magát, hogy ennyi áldozatot hoz a muzsának, hogy az első felvonást végigjátsza, ha ugyan így le nem késik a vonatról. Így is lett. Az első felvonást végig játszotta Vl á d Gizella, s mig ő lovan ülve, belépő dalát énekelte, addig C s i k Irén rohamosan próbálta végig a többi 4 felvonást, különösen pedig nagy gonddal a golya-dalt. Ekkor azután partnerei és a tapsonczok jóindulatára bizva magát, megjelent a szinpadon. A publikum természetesen rögtön észrevette, hogy beugrásról van szó és nagyon rokonszenves fogadtatásban részesítette a merész vállalkozást. A darab sikere szóval meg volt mentve.

A hálás igazgató azonban kiállította és átadta C s i k Irénnek a következő néhány sornyi irást: »Csik Irén asszonynak a beugrásért ezennel 100 frtot elismerésem mellett kiutalványozok.« — A 100 frtot ugyan rögtön felvette a sok lelki szorongásan átesett művész, csak az elismerést nem tudta, melyik pénztárnál váltsa be — pengő értékre.

EGYESÜLETEK.

Valasztmányi ülés. A nagyvárad-i kath. kör választmánya ma, szerdán, május hó 4-én délután fél 6 órakor tartja rendes havi ülését.

Uj katolikus egyletek. Napról-napra szaporodnak az országban a katolikus egyletek, úgyhogy alig van nap, mikor a hivatalos lap hirt ne adna egy uj kath. egyletről. A hivatalos lapnak a tegnapi száma is két egyletről hoz hirt: az *osztolpani »róm. kath. hitközség takaréks magtárának«* s a *bakabányai »katolikus temetkezési egyletnek«* az alapszabályainak a jóváhagyásáról, amennyiben a belügyminiszter a nevezett egyletek alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

A lövész-egylet közgyűléséhez. A vasárnap megtartott lövész egyleti közgyűlésről szóló tudósításunkból véletlenül kimaradt az, hogy a közgyűlés elhatározta, hogy azoknak akik a részvényeiket visszaadták az egyletnek, jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak s ezt jegyzőkönyvi kivonatban adják az egyeseknek tudtára. A részvényeket visszaadták: Stern Márton, Molnár Lajos 4 drb, Sal Ferencz 4 drb, Baumister Ernő 4 drb, ifj. Rimler Károly 2 drb, Bognár és Szántó 2 drb, Pally Lajos 1 darabot egyenkint (25) frt értékben.

IRODALOM.

— **Gyula város leírása.** A Bäckeker-irodalom erősen terjed nálunk is, — példa reá Gyula város leírása. Nagy szükség nagyon nem volt reá, mert a turisták még nem vették programjukba az Alföldnek ezt a különben jelentékeny pontját, akik pedig Gyulára járnak alaposan ismerik a Kosárolt és a Rucza várost egyaránt, — de a leírás — kétségkívül a város támogatásával megjelent, igen szép kiállításban, illusztrációkkal és térképpel. Ára 1 forint. Kapható Dobay Jánosnál. Az idegen forgalom azonban ennek daczára sem igen fog emelkedni.

Igazságszolgáltatás.

Czigányok a törvényszék előtt

Két fekete füstös képű emberrel volt tegnap baja a helybeli törvényszéknek: *Szigeti* Erzsébettel és *Ötvös* Jánossal, akik csalással, illetve bűnpártolással voltak vádolva.

Az ügy tárgyalása igen érdekes volt, nem a mindennapi sablonos bűnügyekhez tartozott, mert az eféle bűnügyi cselekmények igen ritkák, azonban mindig érdekesek s élénk világot vetnek arra, hogy a babona még az értelmes magyar parasztok között is mennyire el van terjedve. A panaszos egy fiatal husz, huszonkét éves ember volt, aki nehéz betegségéből akart meggyógyulni — babona útján, azzal, hogy egy darab czérnára görcsöket kötött s minden görcsre egy-egy frtot kellett tenni, ami azután hivatva volt a fiut betegségéből, édes apját pedig a szemfájásból meggyógyítani. Ilyen módon azután lassankint — görcskötés közben — husz frtot, egy öltözet ruhát és egy pipát csalt ki a cigány asszony a könnyenhiwó emberektől s azután elment s soha sem tért többé vissza.

A károsok azonban később észrevették, hogy be vannak csapva s panaszt tettek a cigány asszony ellen csalásért és a vele házasságban élő *Ötvös* János ellen, aki a csalárd uton szerzett pénzt elköltötte a cigány asszonnyal.

A tárgyalásról a következőket írja tudósítónk:

A végtárgyalás, amelyen *Nagy* József törvényszéki bíró elnökölt, délután vette kezdetét.

Az elnök a tárgyalás elején ismertette a bűnesetet, amely a vád szerint a következő:

Erdős Ferencz jómódu parasztembernek van egy *János* nevű fia, aki nehéz kóros. A fiu mindent megpróbált, hogy ezen betegségéből megszabaduljon, azonban hiába, mert a betegsége mindig visszatért.

Egy alkalommal 1896. nov. 6-án egy cigány asszony — *Szigeti* Erzsébet — ment a fiuhoz s jósolni kezdett neki. Elmondta, hogy tudja azt, hogy mi a baja s végül mondta, hogy ő ezt a betegséget gyógyítani tudja s ajánlkozott, hogy meggyógyítja.

A fiu, akit a cigány szavai félrevezettek, örömmel fogadta az ajánlatot. Mikor *Erdős* János egyezkedett, oda jött az édes apja, akinek a szeme fájt s mikor megtudta azt, hogy miről van szó, ő is beleegyezett a dologba, sőt ő is hajlandó volt a cigány felszólítására a szemét gyógyíttatni az asszonnyal.

A gyógyítást pedig a következőleg eszközölte: Elővett egy darab czérnát, amelyre három görcsöt kötött s mindegyikre egy-egy frtot kért s azután az öreg szemét gyógyította meg hasonló módon, azonban az öreg czérnájára csak két görcsöt kötött s így két frtot kért. Mikor aztán biztosította a beteget a gyógyulásról, eltávozott, néhány percz múlva azonban visszatért, miután előterjesztette azt, hogy a betegségek már nagyon előre vannak haladva, még öt forintot csalt ki, a mit még két ízben megismételt s így összesen husz frtot csalt ki. Ezenfelül utolsó látogatása alkalmával még egy öltözet ruhát s egy pipát is elvitt úgy hogy az összes kár 30 frtra rug.

A törvényszék előtt a tényállást mindenki így adta elő, kivéve *Ötvöst*, aki minden áron beakarta igazolni azt, hogy ő ártatlan.

A törvényszék a vádlottakat rövid tanácskozás után bűnösnek mondta ki s a cigány-asszonyt, aki már egy ízben büntetve volt egy

hasonló dologért, hat havi, *Ötvöst* pedig egy havi fogházra ítélte.

Az ítéletet mind a két vádlott megfélebezte. Ítélethirdetés után, amikor a vádlottak kifelé mentek a teremből, a javasasszony oda szólott törvénytelen élete párjához:

— Nu te bolond, hát te még azt a rongyos egy hónapot is megfélebezted? . . . s azután távozott a teremből, közben azonban kijelentette, hogy azt a rongyos hat hónapot leüli, de a törvényszék hiába ítélte meg, hogy a 20 frtot fizesse vissza — ő bizony azt nem teszi, inkább — megissza.

A mai szocialista sajtóper. A nagyváradi esküdtek ma fognak először ítéletet mondani egy szocialista felett, aki egyszerre négy hirlapi cikkéért van vádolva, amelyek az »Ujvilág«-ban jelent meg. A cikkeknek a szerzője *Papp* János asztalos segéd, akinek a cikkeiben a sajtóügyi vizsgálóbíró osztályelleni igaztást látott és ezért megindította a sajtóper. Az inkriminált cikkeknek czime a következők: »Szocialdemokrata nők«, »A paralysis progressiva«, »Egy óriási torony« és »A nagy bűnösök«. Mind a négy cikk tele van osztályelleni igaztással. Az esküdtszéki tárgyaláson *Millye* Gyula fog elnökölni. A tárgyalásra a második negyedév esküdteit hívták be. A vádlott úgy látszik maga fogja védeni magát, a mennyiben védőt még ez ideig nem jelentett be.

A horvát bán sajtópöre Egész éjen keresztül tárgyalta a múlt hónapban a győri esküdtszék *Khuen* Héderváry horvát bán sajtópörét, a melyet jószágigazgatójával *Möller* Istvánnal indított bérlője *Ertl* Gyula ellen. A bérlő ugyanis vagyoniilag tönkre menvén ennek okát a bánban és jószágigazgatójában látta azt állítva rólok egy közzé tett röpiratában, hogy hamisan tájékoztatták őt a bérlés minősége felől. »Igy hát a gróft direktorával együtt csalóknak nyilvánítom és tartom.« E szavakkal végződött a röpirat. A tárgyalás alkalmával *Polónyi* Géza, *Ertl* Gyula védője, védenze nevében kijelentette, hogy a tanuvalomásokból meggyőződött arról, hogy *Héderváry*-*Khuen* gróf *Ertl* tönkre tevésében nem részes a mit, ha előbb tudott volna a gróft nem támadja és őszintén sajnálja és bánja a gróf ellen tett támadást. Védbeszédében *Polónyi* pedig bizonyítja, hogy *Möller* jószágigazgató *Ertl*t bosszúból tette tönkre. Az esküdtek *Ertl*t a gróf és *Möller* ellen elkövetett rágalmaszban nem vétkezőnek találták, minek alapján a törvényszék fölmentő ítéletet hozott. A magán panaszosok semmiségi panasszal éltek, melylyel a m. kir. Curia sajtótanácsa ma délelőtt *Csorda* Bódog Curia másodelnök elnöklete alatt és *Schenlius* Lajos referálása mellett foglalkoztak s a semmiségi panaszt elvetette.

A nagyváradi kir. tábla elintézt ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: *Urbán* Adolf.

943. Klein Manó vétkező bukás részben megváltoztatva.
1069. Medve Mihály s. t. lopás orgazdaság — részben megváltoztatva.
1090. Magulean Péter gondtl. ok. testi sértés — helybenhagyva.
1244. Geb Gábor lopás — helybenhagyva.
1016. Szabó Márton magánlak sértés — részben megváltoztatva.
1066. Papp János lopás — helybenhagyva.
1067. Lázár József lopás — megsemmisítve.
1156. Akony Jován közösend elleni kh. — részben megváltoztatva.
1238. Teleki Bálint rágalmasz — részben megváltoztatva.

Előadó: *Pojnár* Dénes.

1188. Palotás Imre becsületsértés — viaszutasítva.
1189. Kovács György s. t. könnyü testi sértés — visszautasítva.
1281. Schwarz Albert s. t. lopás — részben megváltoztatva.
1336. Pecnyik Pál s. t. lopás — részben megváltoztatva.
938. Saehs János és neje rágalmasz — részben megváltoztatva.
949. Kubajda Mihályné lopás — részben megváltoztatva.
949. Szilágyi Lászlóné lopás — helybenhagyva.
956. Argyelán Juon s. t. orgazdaság — helybenhagyva.
957. Kaufmann Ignáczné rágalmasz — föloldva.
958. Halász Péter magánlak sértés — helybenhagyva.

Előadó: *Molnár* Géza.

1122. Bulzán Mitru s. t. testi sértés — részben megváltoztatva.
1124. Zombori Sándor testi sértés — helybenhagyva.
1178. Remes János s. t. lopás — helybenhagyva.
1179. J. Schriffert Mihály rágalmasz — megváltoztatva.
1186. Bakaton István lopás — részben megváltoztatva.
1187. Kocsis Ferencz lopás — helybenhagyva.
1199. Mészáros Imre testi sértés — helybenhagyva.
1279. Brád Flóráné gyujtogatás — megváltoztatva.

Előadó: *Polchy* Mór.

1094. Rusán Pável s. t. lopás.
1096. Gál Tódor s. t. magán és közokirat hamisítás.
1141. Golbán Onucz lopás.
1142. Pomucz Lázár testi sértés.
1009. Puskás Balázs közösend elleni kh.
1030. Tudorán Györgye lopás.
1080. Kirpuezán Vaszalie s. t. lopás orgazdaság.
1116. Mészáros Lajosné sikkasztás.
1409. Jakab Mihály rágalmasz.

Előadó: *Nagy* Ferencz.

844. Leipnik Lipót sikkasztás.
856. Salamon Lévi vétkező bukás.
860. Klug Péter halált ok. testi sértés.
931. Nagy Sándor s. t. neje lopás.
933. Adler József s. t. esalás bukás.

SZINHÁZ.

Az első előadás. A kolozsvári nemzeti színház személyzete tegnap délután 2 órakor pontosan megérkezett. Az igazgatóság az idény megnyitását *pentekre* tűzte ki, amikor ünnepi előadásul *Katona* remek *Bánk-Bán*-ját adatja a főbb szerepekben: *Miklósy* Ilona, *V. Ágh* Ilona, *Solti* Helén, *E. Kovács* Gyula, *Szentgyörgyi* István és *Tomba* Kálmánnal.

REGÉNY-CSARNOK.

Fitz Clarence és Ethelton Rosannah szerelme.

Irta: MARK TWAIN. Ford. M. J.

— Az egész, becsületesemre. Légy nyugodt. Mondd meg, hány óra van és fogadd érette áldásomat.

— Őt percczel mult kilencz. Ne fáradj, megtarthatod áldásodat.

— Köszönöm. Dehát ez engem nem tett volna szegénnyé, néném, s téged sem oly gazdaggá, hogy megéhihetél volna belőle.

E szavakkal felállott.

— Őt percczel mult kilencz, — mormolá és órezájára tekintett. — Ah, most jobban csinája, mint szokta és csak harmincznégy

perc különbséggel mutat. Nézzük csak. Harminczhárom és huszonegy, az ötvennégy; négy-szer ötvennégy, az kétszázharminczhat, ebből lemeget egy, marad kétszázharminczöt. Így jól van.

Megigazította a mutatót, hogy az huszonöt perczet mutatott egy óra előtt, azután így szólt:

— Most már figyelj magadra, hogy egy darabig rendesen járj, mert különben kidoblak.

Azzal megint leült íróasztalához:

— Susanne néném!

— Mi az kedvesem?

— Reggeliztél már?

— Igen, már egy órája.

— El vagy foglalva?

— A varrást kivéve, nem. Miért kérde?

— Kimégy ma?

— Nem, féltizre látogatást várok.

— Én szerettem volna kimenni. Itt olyan unalmas. Okvetlenül beszélgetnem kell valakivel.

— Jó, beszélj hát velem.

— Magánügyekről?

— Egész bátran! Beszélj, amiről akarsz, senki sincsen itt.

— Nem tudom, merhetem-e, de —

— Micsoda de? Ugyan, ne engedd magad megzavartatni. Tudod jól, hogy én bennem bizhatol.

— Persze, hogy tudom! De a dolog nagyon komoly. Igazán, annyira sajnálom, az egész családot, az egész várost.

— Alonso beszélj! Egy szót sem árulok el. Mi az?

— Néném, ha én —

— Kérlek beszélj! Én szeretlek és veled érezek. Mondj el mindent, bizz reám mindent. Mi az tehát?

— Ez a rossz csuf idő!

— Manó vigye a rossz idődet. Meg nem foghatom, hogy lehet lelked, engem mindig rászedni.

— Sajnálom, kedves néném, igazán sajnálom. De nem fogom többé tenni. Megbocsátasz?

— Meg, mivel oly igazi megbánást tanusítasz. De tudom, hogy az mit sem használ. Mihelyt nem gondolkod reá, megint bolondá fogsz tenni.

— Nem azt, nem teszem, becsületesemre, nem. De ez az idő, ez a rossz idő! Az ember kénytelen mindezt megkísérteni, hogy kedélyállapotát frissen megőrizze. Esik a hó, a szél fú és csikorgó hideg van. Milyen idő van nálatok?

— Meleg, esős és melancholikus. Az emberek felnyitott esernyővel járnak az utcán s mindegyikről patakokként folyik le az esővíz. Ameddig csak látok, nincs egyeb az utcán, mint az esernyők szakadatlan sorozata.

Hogy barátságosabb legyen a szobám, befűtettem a kandallóba, de egyidejűleg kinyitottam az ablakokat, hogy kellemes, hűs levegő legyen. De hasztalanul! A szobába nem ömlik be egyéb, mint a balzsamos decemberi szellő megterhelve a mezei virágok illatával; és az ember örül ennek a jogtalan pazarlásnak, mert elméje gyarló, s külsőleg fényűző pompát fejt ki, még lelke mélyén bús és szomorkodik.

Alonso kinyitotta száját, hogy azt felelje reá: »Na, ezt ki kellene nyomatnod és berámáztatnod; de nem felelt semmit, mert meghallotta, hogy nénye valakivel beszédbe ereszkedett. Felállott, odament az ablakhoz és kinézett az előtte elterülő téli képre. A vihar még hevesebben üzte, kavarta a havat, mint azelőtt. Az ablaktáblák remegtek. Egy eltévedt eb lehorgasztott fível és behuzott farkkal, egész testében remegve lehuzódott a fal tövébe, hogy ott menedéket találjon. Egy fiatal leány térdig gázolt a hóban, arcát hátra fordítva s viszhatlan köpenyének csuklyáját szorosán fejére vonva. Alonso végig futott a hideg.

— Mégis csak jobb a langyosos és a tolakodó virágillat, mint az ilyen idő, — mormolá magában.

Elfordult az ablaktól, egy-pár lépést tett, azután hallgatózva megállott. Egy lány, édes hangon énekelt ismerős dal ütötte meg fülét. Fejét előrehajtva ebben a helyzetben maradt s úgy élvezte a kedves dallamot. Nem mozdította sem kezét sem lábát, alig mert lélekzetet venni. Az ének nem volt ugyan teljesen hibandékúli, de Alonso számára az élvezetnek egészen új nemét látszott nyújtani. A hiba mindössze abban állott, hogy a refrain bizonyos részét az

énekos nagyon elhallkította. Midőn a dalnak vége volt. Alonso mélyen fellélegzett s így szólt:

— Valóban, ily szépen még nem hallottam az »In the sveet by-and-by«-t énekelni!

(Folyt. köv.)

SPORT.

A tavaszi lóverseny. A városligeti lóversenyek szombaton kezdődnek, a lóversenyek 9 napon át fog tartani. Naponként több érdekes díj kerül döntés alá és dr. Magyar László a lovaregylet ügybuzgó vezértikára helyes és szakszerű intézkedéssel minden lehető elkövet, hogy úgy a nagy közönség, mint a verseny istálló tulajdonosok jogos kíváncsi kielégítenek. A tavaszi versenyeken, mint halljuk, Ottó kir. herczeg, valamint több királyi főherczegek is gyakrabban meg fognak jelenni.

TA VIR A T O K.

A spanyolok lázonganak.

Budapest, május 3. (Saját tud. táv.) Spanyolország egyes vidékein tökéletesen felbomlott a béke és rend. Fegyveres bandák gyilkolnak, fosztogatnak országszerte. Roppan ekkeseredést kellett mindenütt az a megerősítést nyert hír, hogy az amerikai hajóhad félig-meddig rommá bombázta már Manilát. A statáriumot Spanyolország egész területére életbe léptették.

Szocialista merénylet.

Budapest, május 3. (Saját tud. táv.) Dárda és Magyar-Boly között a szocialisták fal akarták szedni a vasuti sineket és elvagdalták a sürgöny drótokat. A merényletet azonban még idejekorán észrevette és megakadályozta a vasuti őr.

A norvég választó-jog.

Budapest, május 3. (Saját tud. távirata.) Stockholmból sürgönyzik: A király szentesítette a norvég storting által április 21-én elfogadott törvényt, mely a stortingi választásokra a férfiaknak 25 életévüktől kezdve általános szavazati jogot ad.

A görög kölesön.

Budapest, május 3. (Saját tud. távirata.) Párisból sürgönyzik: A görög kölesönügyi bizottság Hanotaux külügyminiszter elnöklete alatt ma befejezi munkálatait. A biztosított kölesön kihirdetése valószínűleg még ma. kibocsátása pedig f. hó 10-én lesz.

Fizetésektelenség.

Budapest, május 3. (Saját tud. táv.) Lembergől sürgönyzik: A Lauterbach és Stern leMBERGI kézműáru cég fizetésektelenség. A passzívák 140.000 frtra rugnak, beleértve a giro-köteleességeket is.

KÖZGAZDASÁG.

Néhány szó a csalamádé termeléséről.

Az állattenyésztés fellendülésével, melyet manapság a mezőgazdasági válság leküzdésére egyik leghatékonyabb tényezőként emlegetnek, takarmánytermeléseinknek a szántóföldre való vitele is jelentékenyebb emelkedést mutat, mert rájöttek gazdáink arra, hogy az utóbbi felkarozása nélkül az előbbi sem virágozhat a legelő és rétterületek folytonos apadása mellett.

A szántóföldön termelt takarmányok közül legnagyobb jelentőségre a csalamádé emelkedett, amely nélkül ma egy virágzó tejgazdasá-

got elképzelni sem lehet. Valamennyi mester-séges takarmányt tulszárnyalja a csalamádé, nem annyira minősége, mint inkább azon körülmény miatt, hogy igen nagy tömegű s helyes kaszálás mellett igen izletes takarmányt szolgáltat s hogy előállítására semmi különös nehézséggel nem jár. Vannak ugyan sokan, kik azt állítják, hogy nem sokat ér a csalamádé, mert nagyban termelése gyors megfásodása miatt kivihetetlen. Ez állítás azonban nem felel meg a valóságnak, mert az aki megkísérelte gazdaságában kétféle csalamádénak t. i. korai és késeinek termelését, meggyőződtek arról, hogy a megfásodás kikérülhető. Korai és késői csalamádéval állandóan biztosíthatjuk állataink részére a nyári zöld takarmányt. Korainak a székely tengeri s a cinquantin, késeinek a lófogu a legmegfelelőbb.

A fajtan kívül a csalamádé értékét a vetés mineműsége is befolyásolja, a mennyiben a tapasztalat szerint sűrű vetés mellett mindig értékesebb, száraz anyagban bővelkedőbb termény nyeretik mint a ritka vetés mellett. Sűrű vetés mellett a takarmány mennyiségei is több s különösen értékesebb levélrész. Egyébként a mennyiséget trágyázás is nagyban elősegíti, illetve befolyásolja, mert a csalamádé nemcsak megtöri, de határozottan meghálálja a trágyázást. Jó erőben levő talajt kíván, olyant mely könnyen felvehető tápanyagot legegyszerűbben műtrágyák segítségével adhatjuk meg, melyek közül kissé kötöttebb talajon a chilisátlóm, lazább talajon a kénsavas amon s ezen kívül mindkettő a szuperfoszfát igen jó hatást eredményez. Előbbiekből hat holdanként 40—45 kgmot szórhatunk el tavasszal, utóbbiból pedig 120—150 kgot őszszel.

A termés mennyiségére a talaj előkészítése is befolyást gyakorol. Az őszi mély szántás ugyszólván elmaradhatlan, mert a gyökérszet terjedése s a növények a szárazságtól való védelme első sorban a tényezőktől van függővé téve.

Vetésének ideje áprilistól május derekáig tart, amennyiben késő őszre is ohajtjuk magunkat biztosítani, leghelyesebb a vetést megszakítással 7—10 napi időközökben végezni, a megfelelő korai és késői fojták felhasználásával. 10 cm. sortávolság mellett körülbelül 120 liter vetőmagot szükségünk, melynek elszórása után a földet egy könnyű hengerrel megjártatjuk. Kikelés után egy boronálás igen hatásos eredményt szül.

Kaszálásának idejét a buza megjelenése határozza meg. A kaszálással késni nem jó, mert minősége silányabb lesz, s az állatok érintetlenül hagyják.

Az osztrák magyar bank állása április 30-ikán, bankjegy forgalom: 645.589.000 frt, (+ 21.422.000 frt) érczérték: 487.103.000 frt, (— 7.109.000 frt) tárcza: 168.119.000 forint, (+ 28.191.000 frt) lombardüzlet 22.005.000 frt, adómentes bankjegytartalék: 40.096.000 forint, (+ 34.586.000 frt.)

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1898. május hó 3-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 13.40. Uj 14.—. Kétsz. buza 10.40—10.80. Rozs 9.—9.50. Arpa 6.60—7.—. Zab 7.30—7.50. Tengeri: ó 6.30. uj 6.—. Borsó 18.—. Lencse 20.—. Bab 8.70. Köleskása 12.—. Burgonya 3.80. 100 kiló lángliszt 22.20, zsemlyelisz 22.—, fehérkenyér liszt 21.30, barnakenyér liszt 20.70, széna fuvarral 1.70, szalma 0.80 Szalona 65.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkgr. alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa 2.90, cserfa 3.35. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 42.—. Lámpaolaj 40.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —34, Szilva pálinka —95. Szesz 0.95. 1 mm. kósó 10.70, nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 32.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —, Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 23.—, mész 1.30, kemény faszén 1.80, puha faszén 1.60, kendermag 10.—, köles 6.—, repce 13.—, dió 26.—, mogoró —, aszu szilva 24.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 12, szalonna 68, sertés-hus 60, juh-hus 32, veres hagyma 20, fog-hagyma 38, bors 1.—, pap-

rika 1.20, barnakenyér 18. Egy liter kőolaj 18, 1 mm. bükköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1898. évi május 3-ról: Tiszta buza körülbelül 400 hltr, kétszeres buza 150 hltr, rozs 300 hltr, árpa 100 hltr, zab 100 hltr, tengeri 400 hltr, burgonya 800 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 80 drb, félhizott 150, sovány 200, süldő 450, malac 700, hizott marha 8, jármás ökör 370, fejős tehén 240, borju 260, bivaly 7, juh és kecske 560, ló 286.

Marha ártáblázat 1898. május 3-ról Egy pár első rendű jármás ökör 315—335, egy pár másodrendű jármás ökör 215—290, egy pár harmadrendű jármás ökör 114—204, 1 pár fejős tehén 95—190. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 65—88. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 45—68, 1 drb. veres borju 9—16, 1 drb. fél éves borju 16—24, 1 drb. egy éves borju 23—32, két éves borju 32—56. 1 pár hizott sertés 54—92, 1 pár fél éves 20—23 1 pár egy éves sertés 34—46, 1 pár két éves sertés 56—84, egy jó igás ló 65—100, egy pár ökörbőr 16—21, egy pár tehénbőr 13—16. 1 pár borjubőr 6—8, 1 pár lóbőr 7—10.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készáru buzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

Budapest, márcz. 3.	
Buza őszre	10.54
Buza tavaszra	14.50
Tengeri	6.12
Rosz őszre	8.10
Zab őszre	6.—

Értéktőzsde.

Budapest, márcz. 3.	
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	255.—

Magyar jelzalog	256.—
Magyar leszámítoló	254.—
Iparbank	101.—
Budapest közuti	389.1/2
Kereskedelmi bank	14.17
Salgótarjáni	609.—
Waggon-kölesön	244.—
Villamos vasut	275.3/2

Bécs, márcz. 3.

Az irányzat szilárd.

Oszt. hitel	359.3/4
Magyar hitel	385.—
Allamvasut	355.1/2
Birodalmi márka	58.80

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsde 1898. márcz. 3-án.

Magyar aranyáradék 40%	120.55
Magyar koronajáradék	99.—
Magyar vasuti kölesön aranyban 41.3/4	119.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 24.3/4	100.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1874-80	121.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 87	97.75
Italmé és jog megváltási kötvény	100.60
Horvát-szlavon föld terhermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	161.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	140.—
Oszt. járadék papírban	101.75
Oszt. járadék ezüstben	101.75
Oszt. járadék aranyban	121.—
Oszt. korona járadék	101.50
1860. Oszt. államsorsjegyek	143.—
Oszt. magyar bankrészevény	915.—
magyar hitelbankrészevény	384.—
Oszt. k. hitelintézeti részvény	359.10
Pá is vista	355.75
20 márkás arany	954.—
Német birodalmi márka	587.71/2
London viste	120.65
Páris vista	47.70
20 márkás arany	11.76

SZERKESZTŐI POSTA.

J. I. Helyben. Más helybeli lapok nyomán esketésekről szóló helyi hirt soha sem is közöltünk és soha sem is közlünk.

A szerkesztésért felelős:

r. VUCKICS GYULA.

DR. WALDMANN BÉLA

SZEMORVOS.

Rendel délelőtt 11—12-ig, délután 3—4-ig.

L a k á s :

Aldás-utcza, Rimanóczy-ház (földszint.)

Sömör-betegséget:

száraz, vizenyős, pikkelyes sömört (Flechten) s az e bajjal együtt járó, csaknem kiállhatatlan „börviszketegyet“ jótállás mellett, még a legsúlyosabb esetekben is, alaposan gyógyít a „Dr. Hebra sömörirtó“ja. Külső használatra való, nem ártalmas. — Ára hat forint o. é. előre beküldéssel (lehet levélbélyegeken is) vagy utánvétellel, mire a szállítást vám- és bérmentesen teljesítjük. Czim: **St. Marien-Droguerie, Danzig.** (Deutschland.)

Eladó

több darab **új** tölgyfa színre **flóderozott** 2 ajtós szekrény, mely **irodai irat-szekrénynek** is igen alkalmas **jutányos árban** eladó.

! Czim a kiadóhivatalban!

100.000 sorsjegy 50.000 nyeremény.

Ezen sorsjáték 6 osztályra osztott össznyereménye a következő:

korona		korona	
1 jutalom nyeremény á 600,000	1 nyeremény á 25,000		
1 nyeremény „ 400,000	7 „ „ 20,000		
1 „ „ 200,000	3 „ „ 15,000		
2 „ „ 100,000	31 „ „ 10,000		
1 „ „ 90,000	67 „ „ 5,000		
1 „ „ 80,000	3 „ „ 3,000		
1 „ „ 70,000	432 „ „ 2,000		
2 „ „ 60,000	763 „ „ 1,000		
1 „ „ 40,000	1238 „ „ 500		
5 „ „ 30,000	90 „ „ 300		

31700 nyeremény á 200 kor. 3900 nyeremény á 170 kor. 4900 nyeremény á 130 kor. 50 nyeremény á 100 kor. 3900 nyeremény á 80 kor. 2900 nyeremény á 40 kor., összesen

50,000 nyeremény
13.160,000 korona összegben.

BIHARI EDE

Magy. kir. szabadalmazott osztálysorsjáték

főelárusító helye.

Elküldök utánvétellel vagy a betétösszeg előleges beküldése ellen (postautalvánnyal vagy ajánlott levélben)

I. osztályu eredeti sorsjegyet

egy egész	egy fél	egy negyed	egy nyolczad
6.— frt	3.— frt.	1.50 frt.	— .75 kr.

A hivatalos terv minden megrendelőnek ingyen mellékeltek. A huzásjegyzéket mindjárt a huzás után felszólítás nélkül beküldöm. Megrendeléseket kérem minél előbb a sorsjegyek eladásával megbízott főelárusítónak

BIHARI EDE

BUDAPEST,
Kerepesi-ut 20.

beküldeni.

A most befejezett első sorsjátékban **több nagy nyeremény között a 600.000 korona**

a 69.686. számra, a 60.000 korona a 23.772. számra nálam nyeretett és általam

fizettetett ki, így tehát főárudám jogosan nevezhető a legszerencsésebbnek.

Leszámolás.

A folyó évi február hó 1-én a „Szegény gyermekkórház” javára tartott bál s az indítványozott gyűjtés eredményéről van szerencsénk számadásunkat a következőkben betérjeszteni.

A bál tiszta jövedelme	— — —	556 frt 35 kr.
A gyűjtés eredménye	— — —	4245 frt 98 kr.
Összesen		4802 frt 33 kr.

mely összeget a Biharmegyei takarékpénztár 18560. számú könyvecskéjére elhelyezve a gyűjtő-
ivek s a báli felülfizetési ivvel együtt bemutatjuk.

Nagyváradon, 1898 márczius hó 29-én.

Kiváló tisztelettel

Farkas Izidor s. k.,
végrehajtó biz. ellenőr.

Hegedüs Géza s. k.,
végrehajtó biz. pénztárnok.

Mezey Mihály s. k.,
végrehajtó biz. elnök.

A gyűjtés ivenként való kimutatása a következő:

Báli felülfizetések: Özv. dr. Giraud Ottomárné 2, Voszka Ferencz 1, Schvarcz Márton 2, Racsek János 1, Weisz Mór 3, Náth János 1, dr. Schlauch Lőrincz 100, Fetser Antal 2, Feldmann Jakab 1, Virányi Győző 3, Müller Salamon 5, Rosenthal Mór 2, Soltz Kálmán 1, Papp György 2, Pokorny altábornagy 6, dr. Vári Szabó Béla 5, Pálffy Béla 2, Vucskics Gyula 3, Ertsey Péter 1, Kabdebó Sándor 1, Delli Géza 3, Szunyogh Péter 1, Márkus László 1, S. S. 2, Szabó Gábor 2, Des Echerolles K. Károly 5, Schwartz Gyula (Gyapoly) 50, összesen **208** forint.

1. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Palotay László*. L. J. 2, N. N. 1, Sz. 2, F. A. 2, V. A. 2, K. 1, a gyűjtő 5, Z. J. 2, P. A. 2, B. S. 1, összesen **20** forint,

2. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Bozóky Béla*. Bozóky Béla 10, Szmazenka Ernő 5, Grósz József 3, Bergl Ferencz 1, Gillreiner Adolf —.50, Lukács Gusztáv 1, Práger Frigyes 1, Kovács Jenő —.50, összesen **22** forint.

3. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Wöber János*. Wöber János 10, összesen **10** forint.

4. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Dr. Vári Szabó Béla*. Dr. Vári Szabó Béla 50, özv. Báró Gerliczy Felixné 50, dr. Fráter Imre 5, Darabanth Elek 1, Hollósy Béla —.50, dr. Elszász Emil 1, özv. Antoni Jánosné —.50, Strizsek Vilmosné 1, Szabó Lajos —.50, Bayer Frigyes 1, ifj. Davola József —.50, özv. Bilinski Sótérné 1, László József 1, Pázmány Lajosné 3, Szücs János 2, Tabéry 2, dr. Holenia 1, dr. Hertskó 1, dr. Simay Gyula 2, Gözfavágó (Diósi) 1, Hort József 2, Wolf Béla 1, Virányi ezredes 2, Golnau Golaner —.50, Lakatos János —.50, Papp Miklós 1, K. Nagy Károly —.50, Keizmén Mihályné —.50, Nagy Béla —.50, Fűzy Kálmán —.50, Bodó Imre —.50, összesen **134** frt 50 kr.

5. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Hoványi Géza*. Hoványi Géza 50, Szemes Ferencz 1, Könczey József 1, Ifj. Kaczián Károly 1, Cserey Dezső 1, Kovács József 1, Györgyi Antal 1, Goldberger Lajos 1, Gallovits —.50, Csordás —.50, Demet-
rovits —.50, Róth H. Ármin —.50, Dukesz Salamon 1, Rafael S. —.50, Aljem Pan 1, Tirjesz Péter —.50, Moskovits Farkas 1, Első magyar

általános biztosító társaság 5, Kolthay Győző —.50, Engel Vilmos —.50, Goldberger Sámuel —.50, Kiss Gyula (Ugra) —.50, összesen **71** frt.

6. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Serdült Bálint*. Serdült Bálint 5, összesen **5** forint.

7. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Sztarill János*. Lindenmayer Károly (Tenke) 2, N. N. —.10, Bródi Sándor —.30, Recht 1, Cseprega Miklós —.50, Golba János —.50, Wavrek Kálmán 1, Velyáczky Gyula 2, Sztavenik Ferencz 1, Weisz Mór 1, Szondi Vilmos 1, Hegyesy Mária 2, Rosenzweig Szeréna —.20, Németh Amanda 1, Sztarill János 1, összesen **14** frt 60 kr.

8. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Kövér Sándor*. Kövér Sándor 1, Komlóssy József 1, Tapolcsányi Dezső 1, Kiss Ferencz —.20, Máyer Imre —.50, Vidosits Gyula —.50, Kárger Sándor 1, Özv. Költő Sándorné —.20, Weisz kapitányné —.20, Jámbor József —.50, összesen **67** frt 10 kr.

9. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Komlóssy József*. Nogely István 2, Csapó Ferencz 2, Pap Aurélné 1, Rothansky Ferencz —.50, Rác János —.50, Székely Sándorné 2, Búzassy József —.50, Klemens Péter —.50, összesen **9** forint,

10. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Dús László*. Cseprega Miklós 1, Tóth Juliánna —.20, Weisz Mór —.50, Havasy Zsigmondné —.50, Kelemen Kálmán 1, Gramantik János —.50, Cseprega Miklósné —.50, Omrifeldné —.50, Horváthné —.50, N. N. —.30, Bagdi Erzsébet —.50, Fekete Sándor 1, özv. Papp Jánosné —.30, N. N. 10, Klein József —.20, Popovits István —.20, Schwartz S. —.25, Dús László 5, összesen **13** frt 05 kr.

11. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Guttman József*. Guttman József 10, Beliczay Ferenczné 2, Rottin Jusztin 1, N. N. 2, Máthé Lajos 1, Wertheimstein Alfréd 5, Nagy Ferenczné 2, Lukky Nándor 1, N. N. 20, D. Járossy Károly 2, Rigli Ferencz —.20, Justh Károly 1, Örley Kálmán 3, összesen **31** frt 40 kr.

12. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Kaczián Károly*. Némethy Károly 5, Szunyogh Péter 2, Ujházy Antal 1, Balásházy Iván 1, Dr. Cziffra Kálmán 1, Keszthelyi Zoltán 1, Balogh Eiemér 1, Tatár Zoltán 1, Korbély József 1, Tichy Gyula 1, Turóczy Gyula 1, Gramm Szylyveszter 1, Olvas-

hatlan —.50, Olvashatlan 2, Faliczky Viktor 1, Karakas Károly —.50, Jancsó Dezső 1, Olvashatlan 1, Dr. Révész 1, Schatz Morné 1, Jónás M. —.50, Laurán Ágoston 1, Nagy Ignác —.50, Kaczián család 3, összesen **30** forint.

13. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Dr. Konrád Márk*. Csergő Gyuláné 1, Suk Dezsőné 1. Özv. Lukács Miklósné 2, Özv. Bende Lajosné 2, Dr. Konrád Márk 10, összesen **16** forint.

14. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Csák Máté*. Csák Máté 2, Schiff Ernőné 3, összesen **5** frt.

16. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Dr. Sonnenfeld Zsigmond*. Dr. Sonnenfeld Zsigmond 15, összesen **15** frt.

17. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Nyiry György*. Nyiry György 5, Nagy Gyula 1, Reichard Dezső 1, Erdődi H. 1, Mihelfi Emil 1, Oláry Gyula 1, Győrffy 1, Böszörményi Géza 1, összesen **12** forint.

18. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Sipos Orbán*. Sipos Orbán 5, Fűredi László 2, Özv. Vas Jenőné (Berettyó-Ujfalu) 1, Éberl Kálmáné 1, Sajósi Ignác 2, Schwartz Farkas 1, Reich Sándor 1, Miskovszkyné 1, Feldmann 1, Összesen **15** forint.

19. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Dr. Kazay Kálmán*. Dr. Kazay Kálmán 2, Török László 1, Özv. Némediné —.50, Torszin Elek —.50, Borza Béla —.50, N. N. —.50, Váli József 1, Tapfer Márton —.50, Juhász Lajosné —.50, Mátyás Jánosné —.50, Arredity Lajos —.50, Nagy János —.30, N. N. —.30, Bereczky Sándor 1, özv. Voit Lajosné —.50, összesen **10** frt 10 kr.

20. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: *Dr. Molnár Imre*. Dr. Molnár Imre 10, Dr. Molnár Imréné 10, N. N. —.50, N. N. —.50, N. N. —.50, Baróthy Sándor és neje 2, Baróthy Sándorné —.50, Középesy Kálmán 1, Dessewfy —.50, Virág Gézané —.10, Bige Gyuláné 1, Leukutza József 1, Özv. Csájáné —.20, Nagy István —.10, Unger Jolánka —.50, Frölich Jánosné —.50, Hollósy Jenő 1, Özv. Fehér Péterné —.20, Katona Bálint 1.50, Végh Edéné —.50, Özv. Barabás Menyhértne —.25, Özv. N.-né —.50, Payotné 1, Havasy Zsigmondné 1, Özv. Grázli Antalné 1, Özv. Szolnok Jánosné —.50, Zajka Jánosné 1, Egy szegény vén asszony —.50, özv. Jakó Károlyné —.10, Jakó Zsófia —.10, Kauczul

Léopold 1, Grósz Dávidné 1, ifj. Morvay Vilibáldné —.50, Özv. Morvay Vilibáldné 1, Szolga F. 1, Kuglis Pál —.40, Lauf J. —.20, N. N. —.50, Schwartz Sámuel —.10, Számborovszky Rezső 2, Libli Gyuláné —.50, N. N. —.10, N. N. —.10, Gránáti Mária —.20, Özv. Grunvald Henrikné 3, Molnár Kálmán —.40, összesen **50 frt 05 kr.**

21. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Schöpflin Ágoston. Waldmann L. 1, Varga Imre 1, Lázár Zoltán 1, Papolczy Ferencz 1, Dr. Mártonfy 1, L. E. Rees 1, Veiterschütz 1. Egy szegény ember 1, A második szegény ember —.50, Lázár Zoltán 1, Goldis 2, Schöpflin 2, Rutter Emil 1, Gál Elemér 1, Olay Jenő 1, Vucskits László —.50, Pláhl Hugó —.50, Soós Jenő —.50, Glódiák Ágoston —.30, Zborik Iván —.50, Barbócz Kálmán —.50, Buzogány Gy. —.50, Petry János —.40, Hrobl Antal —.40, Debreczy Imre —.50, Özv. Kazinczy Gézáné —.30, Moldoványi Lajos 1, Berey Bálint 10, Bányai Béláné —.30, Varga Róza —.30, Bárdosné —.30, Gáspárdy Rezső —.30, Smamon Lajos —.40, Fehér Kálmán —.30, Egri Rezső 1, Aberléné —.30, Orosz Samu —.30, Daday József —.50, Melcher Károly —.50, Szűcs József —.50, Gólya Béla —.50, Buhl Emil —.50, Dr. Geszti Sándor —.50, Fleischer József —.50, Olvashatlan —.50, Kiss István —.50, Demjén Sándor —.50, X.Y. Z. —.10, Olvashatlan —.60, összesen **41 frt 60 kr.**

22. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Kékus Vidor. Nátafalussy Kornél 2, Kotunovits Sándor 1, Q 1, Novolny Alfonz 1, Szmekta Odón 1, Károly —.50, Láday Kázmér 1, Ponty Kelemen 1, Víz Elek —.50, Olvashatlan —.50, Kelemen Ferencz —.50, Kolozsváry Béla 1, Tóth Albin —.50, Martoncsik Lajos —.50, Strache Tivadar 1, Kertész Miksa 1, dr. Pác Sándor 1, Kékus I. Vidor 5, összesen **20 frt.**

23. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Szokoly Tamás. Szokoly Tamás 10, Gyalokay János 10, Gálbory Sámuel 10, Váradi Manó 2, Veiszlovits Lajos 2, Lakatos Jenő 2, Glatz Antal 10, Dr. Schweiger Ede 3, Tóth Ferenczné 5, Bodanszky Lipót 2, Király Viktor 1, Gyagyovszky V. 5, Rothmann Jakab 10, Krájesovich Adámné 1, Darvasy Endre 2, összesen **75 frt.**

24. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Dr. Déri Ferencz. Dr. Déri Ferencz 10, Olvashatlan (Vajda) 5, Sonnenfeld Adolf 5, Olvashatlan 3, Olvashatlan (Böszörmény) 1, Tirjer Péter 1, összesen **25 frt.**

25. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Frankó Endre. Hlatky Endre 10, Gróf Pongráczné 10, Fabriczius Dezsőné 2, Meluch Lajos 1, Cziffra Gerő 5, Olasz Dénes 1, Ficzek Lajos 2, Szkuba család 1, Engel Vilmos 1, összesen **33 frt.**

26. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Hlatky Endre. Bölöny József 50, Bölöny Józsefné 50, dr. Péchy Károly 5, Frankó E. 5, Pallay Lajos 5, összesen: **115 forint.**

27. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Stark Gyula. Stark Gyula 5, Dencs János 5, Nozáky Rudolf 1.50, Dobó János 1, Sinka Kálmán 1, N. N. —.50, Hanzély István 3, Fráter Kálmán 1, özv. Zathureczky 2, Fráter Ferencz 1, Zathureczky Albert 2, összesen **23 forint.**

28. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Tóth Márton. Kápt. közp. iroda 2, Kiss Elek 2, dr. Mártonffy Bogdán 2, Lausch 1, Nagy Mórinczné 3, B. 2, Olvashatlan 10, Sal Ferencz 10, Tóth Márton 2, összesen **34 forint.**

29. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Szűts István. Szűts István 2, Ötvös Bertalan —.50, Deli Zsóf —.10, Vanyek Jakabné —.15, Endredi József —.10, Horváth Sándor —.50, Misura József —.40, Reich Antal —.50, Hoffmann Henrik —.50, Wallerstein Adolf —.30, Kerekes István —.20, Martinusz Gusztáv —.50, Herczegh Kálmán —.50, Voninger Jakab —.10, Tóth Istvánné —.20, Álmosdi Illésné —.50, Horváth Ferencz 1, özv. Tóth Benedekné —.10, Farkas Imre —.20, Zachariás Imre —.20, Oláh Imre —.10, Dibácsi Gábor —.20, Kontsek Károly 1, Tiefenthaler Rezső —.50, özv. Pápa Mihályné —.50, összesen **10 frt 85 kr.**

30. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Dr. Baróthy Ákos. Dr. Baróthy Ákos 2, Fassie Sándor 2, Szilárdi Ernő 2, Lopusny Gyula 2, Bánáti Márton 1, Stern Sándor 1, Nozáky Rudolf —.50, Lintner Kálmán 1, L. Bányai Béla —.50, özv. Iháry Lajosné 1, Reich Sándor 1, Reich Antal

—.50, Stein Gábor —.50, Denderle Vilmos —.50, Olvashatlan —.50, Kortsmáros László 1.50, Frölich János —.50, Stern Károly —.50, Nozákné 3, Weinberger Ignác —.50, Király Györgyné 2, összesen **24 forint.**

31. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Ragány János. Ragány János 2, összesen **2 forint.**

32. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Bordé Ferencz. Bordé Ferencz 3, Egy családapa 1.50, összesen **4 frt 50 kr.**

33. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Szántó Lajos. Czillér Imre 2, dr. Perjéssy Mihály 1, özv. Eleméry Aurélné 1, Olvashatlan 1, Dobosfy N. 2, Bunyitay Vincze 5, Sokoll Józsefné 2, Babó József 1, Pápay Lajos 1, Miskolczy Imre 1, Erdély Endre 2, Kenéz Sándorné 1, özv. Buzássy Ferenczné —.20, Bordé Károly 1, Benkő Benedekné —.20, Fáykiss Károlyné 2, összesen **23 frt 40 kr.**

34. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Dr. Hoványi Gyula. Dr. Hoványi Gyula 10, összesen **10 frt.**

35. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Dr. Várady Zsigmond. Kolozsváry Sándor 1, Kádár János 10, Freiburger Albert —.50, Kiss Dávid 5, Patta Manó 1, Velenczky és Barabás —.50, Ungár Jenő —.50, Munk Gábor —.50, Sonnenvirth Ignác —.50, Stein S. —.50, Szirmay és Nagy 2, dr. Várady Zsigmond 20, összesen **42 forint.**

36. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Bartsch Sándor. Bartsch Sándor 5, Wurst József cég 4, Julier Vilmosné 1, dr. Szabó György 5, összesen **15 forint.**

37. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Aufrecht Mór. Aufrecht Mór 5, Weisz L. Mór 1, dr. Adorján Árminné 2, Olvashatlan 1, ifj. Popper Józsefné 2, Olvashatlan 2, dr. Kecskeméti 2, Berger Mór 2, Olvashatlan 1, dr. Grósz Menyhért 2, összesen **20 forint.**

38. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Harmathy Károly. Rozsly Géza 1, Pomáry —.50, Bozsányi Béla —.30, Csányi 1, Pozsonyi László 1, Bihari Károly 1, Szentlélek Kálmán 1, Kállay Albert 1, Bereczky Géza 1.50, Virányi ezredes 2, dr. Gedeon László 1, özv. Baróthy Lászlóné 1, Kazay Róza 1, Kovalszky Kálmán 1, Szmazenka Ernőné 1.50, dr. Szombathy 1, Sajó Károlyné —.50, Ferdényi Olivérné 2.50, Ferdényi Olivér 2.50, Sarkady Imre —.50, Kováts Béláné 2, özv. Jelenffy Kornélné 1, Kappa Pál 1, Márkus János 1, Aredáczky Ferenczné —.50, Rácz Jenő —.50, Sz. Kocsis János —.50, Schadeberg Ida 5, özv. Géher Antalné —.50, Báthory József —.10, Mulye 1, F. J.-né —.50, Hraball Ottó 1, Kepes Márton —.20, Siliga Ferencz 1, Harmathy Károly 1.40, összesen **40 forint.**

39. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Papp György. Papp György 10, Szász Ágoston 1, Bögler Jakab 5, Dr. Gyémánt Jenő 5, Nagy Lajos 5, Gyurkovits Cornélné 10, Nadányi Jenő 10, Fehérvári Dezső 2, Özv. Kamenszky Imréné 1, Pethő Zsigmond —.50, Faust Elek 1, összesen **50 frt 50 kr.**

40. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Kunz Gusztáv. Kunz Gusztáv 20, Pauker Dániel 5, Löbl Edéné 3, Márk Gábor 2, összesen **30 frt.**

41. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Mihelfy Adolf. Mihelfy Adolf 10, Olvashatlan 1, Róth János 2, Biharmegyei takarékpénztár 100, Olvashatlan 10, Schwartz Ferencz 100, Olvashatlan 5, összesen **228 frt.**

42. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Farkas Izidor. Farkas Izidor 30, Wechsler Adolf 5, Wechsler Iván 5, Osztrák-magyar bank nagyváradi fiókja 50, Moess Károly 2, összesen **92 frt.**

43. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Andrányi Lajos. Andrányi Lajos 50, Hadházy Kálmán 1, Dr. Mihelfy Lajos 10, összesen **61 frt.**

44. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Kugler Albert. Kugler Albert 10, összesen **10 frt.**

45. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Lévy Zsigmond. Lévy Zsigmond és neje 200, Nagyvárad kerületi Csarnok 100, Olvashatlan 1, Olvashatlan 1, Olvashatlan 5, Olvashatlan 2, Olvashatlan 10, K. Frankl Mari 1, Brückner testvérek 2, összesen **322 frt.**

46. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Sonnenwirth Bernáth. Sonnenwirth Bernáth 5, Porjesz Herman 1, Olvashatlan 1, Csepely Zsigmond 1, Olvashatlan 1, Olvashatlan 1, Frisch Zsigmond 1.50, Lux és Lövy 1, Friedmann Jakab 1, Weisz Henrik —.50, Olvashatlan —.20, Olvashatlan —.50, N. N. —.50, összesen **15 frt 20 kr.**

47. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Czegléd Sándor. Czegléd Sándor 2, Heinczmann János 1, Czegléd Gyula 1, Nagy István 1, Kormos Béla —.50, Bartos Gyula 1, Jung Ferencz 1, Spitzer testvérek 1, Özv. Jakabné —.50, Leitner Márton 1, Róth József 1, Schossberger Ede 1, Klein József —.50, Miklósi László 1, Freiburger Géza —.50, Berger József —.50, Polatsek Zsigmond 1, Özv. Edelmánné —.50, Amigó Mór 2, Varga Lajos 1, Péter Biri 1, Réti József —.50, Fischer Sámuel 1, Lenk Antal 1, összesen **22 frt 50 kr.**

48. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Ullmann Izidor. Ullmann Izidor 25, összesen **25 frt.**

49. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Deutsch K. I. Deutsch K. I. 100, Glücksmann Ármán 5, Nádas Ignác 1, Held 1, Kováts Kálmán —.50, Schönberger Hermann —.50, Rothauser Margit —.50, Heimann Lipót és tsa 2, Stern Ignác —.50, Helfy József 2, Rohács Lajos —.50, Deutsch Simon 2, Dr. Kiss Dénes 2, összesen **117 frt 50 kr.**

50. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Dr. Kurländer Ede. Dr. Kurländer Ede 5, E. I. 5, Erber Imre 5, Bernfeld Jakab 2, N. N. 1, Weisz Bernáthné 1, Özv. Brüll Lipótné 2, Leitner László 2, Hermann Benedekné 5, N. N. —.50, Fülöp —.50, Aranyi és Róth 1, Spitzer Sámuel és fia 2, Salamon Benedek 2, Kurländer Ráfél 5, összesen **38 frt.**

51. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Dr. Munk Béla. Dr. Munk Béla 5, Nádor L. és tsa 1, Stern Gyula 1, Helyfi László 1, Schwartz Béla 1, M. K. —.30, Neuländer és Weisz 1, Márkus József 1, Hajnal Márton —.50, Glancz Soma —.50, Lőrincz I. Henrik —.50, Grósz M. Menyhért —.50, Dr. Rósenthal Mór 1, összesen **14 frt 30 kr.**

52. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Beczkay Lajos. Beczkay Lajos 3, Pántya Péter 1, Weinstock Fülöp 1, Farkas László 1, Berger Adolf 1, Lengyel Lajos 1, Flegmann Ármán 1, Feldmann Adolf 1, Moskovits Szidor —.50, Stettner Jánosné 1, Kolliner Miksa 1, Kalenda János 2, összesen **14 frt 50 kr.**

53. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Rendes Vilmos. Rendes Vilmos 5, Des Echerolles Kruspér Sándor 10, özv. Rósenthal Jakabné 5, Stettner István 2, Maresch 1, Silbermann Ignáczné —.50, Bognár és Szántó 1, Markbreit Sándor 5, Des Echerolles K. Károly 10, Markbreit Jenő 5, dr. Bartha János 1, dr. Kálmán Szidor 1, Steiner Adolf 1, összesen **47 frt 50 kr.**

54. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Stern Herman. Stern Hermann 5, Schüch József 1, Kempner Mór 2, Bleier Ármán 1, Haris Mór 2, összesen **11 forint.**

55. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Gábel Jakab. Gábel Jakab 5, Feldmann Izidor 2, Löwenstein Zsigmond 2, Áron Salamon 5, Fenyves József 2, Friedmann és Schvarcz 1, J. Weisz Mór 2, Neumann Jakab —.50, Fischer Sámuel 2, özv. Kálmán Ferenczné 5, Schwartz Izidor 2, Löwy Vilmos 1, Pollák Pál 1.50, Gödény Sándor —.50, Olvashatlan —.50, Günsberger Bernáth 2, Az orth. zsidó tanterület 8, Frankl Zsigmond —.50, Strasser Ignác 1, összesen **43 forint.**

56. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Mihálovits János. Mihálovits János 5, Imre Jánosné 1, Bogdán Lőrincz —.50, Zsivanovics Antal —.50, Csorba Miklósné —.50, N. N. —.50, S. —.20, Olvashatlan —.20, Szucus Péter —.50, özv. Koszta Jánosné —.50, Olvashatlan —.10, összesen **9 frt 50 kr.**

57. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Mészáros József. Mészáros József 2, Hartmann József 1, Varga és Glück 4, Plesz Áron 2, London J. Jakab Özv. Papp Simonné 1, Bauer Hermann —.30, Sinkovits Ignác —.50, Morgenstern Ferencz —.30, összesen **11 frt 60 kr.**

58. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Papp István. Papp István 1.50, Özv. Schwartzné —.10, Schwartz Emma —.10, N. N. —.10, Szilágyi I. —.20, Gasperik J. —.50, Szobota Mihály —.50, Szabó Demeter 1, Babrik József 1, Zsunk Ferencz —.15, Fenyves Lajos —.50, Kovács Miklós —.50, Hanga András —.50, Tokai Bálint —.50, Bereczki Lajos —.10, Márkus Bernát —.50, Czeglédi Jenő 1, összesen **8 frt 75 kr.**

59. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Csobánczy Lajos. Csobánczy Lajos 5, összesen **5 forint.**

60. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Balogh Döme. Balogh Döme 5, Varga Ákos 1, N. N. —.50,

- Máriássy 1, Olvashatlan —.25, Köblös Ferencz 1, Stern Sándor —.50, Weisz Gyula —.50, N. N. —.20, Teréz —.30, Markovitsné —.30, Szücs Gézané —.10, Olvashatlan —.30, Fuchs Hermanné —.50, N. N. —.20, Dévald Mihály —.50, Valner —.50, Bodai János —.50, Özv. Meilinger Györgyné —.10, Juhász Benedek —.50, N. N. —.10, N. N. —.30, N. N. 1, N. N. —.20, összesen **15 frt 35 kr.**
- 62. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Hering Sándor*. Hering Sándor 5, Rác Jakab 1, összesen **6 frt.**
- 63. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Weisz Károly*. Weisz Károly 5, Pokorny 10, Özv. Weisz Lázárné 1, Singer Jakab 5, összesen **21 forint.**
- 64. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Dr. Berkovits Ferencz*. Dr. Berkovits Ferencz 5, összesen **5 forint.**
- 65. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Dr. Radó Ignác*. Dr. Radó Ignác **20 frt.**
- 66. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Laendler Ferencz*. Laendler Ferencz 30, Schmerhovszky József 5, összesen **35 forint.**
- 67. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Reismann Mór*. Reismann Mór 20, Özv. Dr. Lukács Jánosné 1.50, Gallovits Frigyes 1, összesen **22 frt 50 kr.**
- 68. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Steiner M. Albert*. Steiner M. Albert 10, Sulyok István 2, Juhász 2, Málnássy Ferencz 2, Stankovits József 2, Schwarcz Gyula 1, Fleischer Jakab 1, N. N. 1, Olvashatlan 2, összesen **23 forint.**
- 69. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Milibák József*. Milibák József 2, Borsos József 1, Tarsoly Ferencz 1, Schwarcz József —.50, Spengler Francziska 1, Szikora Jenő 1, Molnár János 1, Klein Sámuelné 1, Szentpály Vilma —.50, Gállosz György —.50, Roskoványi László —.50, Magyar István —.50, Pongrácz István —.50, Palóczy Károly 1, Kiss János —.50, Dévald Béla —.50, Bak István 5, Herczeg Vincze —.50, Gerber Sámuel 1, Nagy Simon 1, Wallerstein Mátyás —.50, összesen **21 forint.**
- 70. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Andriska Károly*. Andriska Károly 5, Andriska Jánosné 5, Mezey János 1, Darvay Ferencz —.50, Bogdán József —.50, Jánosházy János —.50, Sinka László —.50, Gyöngyösi Gyula —.50, Oláh Ferencz 1, Egy valaki 1, Összesen **15 frt 50 kr.**
- 71. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Ifj. Rimler Károly*. Ifj. Rimler Károly 5, Pérchy Sándorné 2, Ehreich Ignác 2, Alexandr Lajos 2, Beczkay Arthur 1, Friedmann Bertalan —.50, Moskovits Vilmos 1, Lichtmann Vilmos —.50, Braun Helen —.50, Berger Antainé —.50, Mertz Nándor 1, Neuschloss Ödön és Marcell 100, Kaufmann Márton 1, Weisz Gábor 20, Lang Vilmos 2, összesen **149 forint.**
- 72. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Nagy Lajos*. Nagy Lajos 15, Nagy Zsigmond 5, Kadlecik Sámuel —.50, Mészáros László 1, Tóth Zs. —.50, N. N. —.50, Báthory József 3, Balaton Sándor —.50, Bauer Viktor —.50, Kulcsár Lajosné —.50, Kikingerne —.50, Vidovich 1, Fóris Mihályné —.50, Joó Ferencz —.50, özvegy Mágner Ferenczné —.50, özv. Reviczkiné —.20, özv. Németh Ferenczné 1, Iványi István —.30, Csapóné M. Ilona —.50, özv. Diószeghi Károlyné 1, összesen **33 forint.**
- 73. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Bottó Ferencz*. Bottó Ferencz 5, összesen **5 frt.**
- 74. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Fekete László*. Fekete László 5, Babrik Miklós 2, Farkas Andor 1, Klein Sámuel 1, Kleinfeld Felix —.50, Glück Adolf 1, Schlésinger Ignác és neje 2, Szász János 1, Rósenfeld Simon 1, Papp Gergely 2, Neumann Gábor 1, Mezei Lajos 1, Gróza János 1, Oláh Lajosné 1, Szalay Mihály 1, Kohn Mór —.50, Kovács András —.50, Kolher Mátyás —.50, Budai József —.50, Özv. Nacza Jánosné —.50, Dajka Ambrusné —.50, Markusz Ignác —.50, Szenvedei György —.50, Kocsis Sándor 2, Eperjesi Mihály 1, Szakmári Ferencz 2, Szabó Károly 1, Dobos Menyhért —.50, Bödő István —.50, Galisz Ádám —.50, Kiss János —.40, Mészáros Imre 1, Benedek Dávid —.50, Boczonyi Sándor 1, Kabay József —.50, Özv. Gulyás Lajosné —.50, Szücs Mihály 1, Szabó László —.50, Polman Miklós —.20, Cs. K. G. —.50, Györi József —.80, Kiss József 1, Csátary István 1, összesen **42 frt 50 kr.**
- 75. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Huzella Gyula*. Huzella Irén, Ödön és Bözsike 15, Klein Miksa 2, Özv. Sonnenfeld Józsefné 4, Ausländer S. 1, Oláh Ferencz 1, összesen **23 frt.**
- 76. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Molnár Lajos*. Molnár Lajos 10, összesen **10 frt.**
- 77. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Weinberger Jakab*. Weinberger Jakab 10, összesen **10 frt.**
- 78. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Dr. Moskovits József*. Moskovits Adolf és fiai 100, összesen **100 frt.**
- 79. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Schenker Mihály*. Schenker Mihály 5, Rothbart Bernát 1, Rósenzeviger Henrik —.50, N. N. —.50, Klein Sámuel 1, Schwarcz Mór —.20, Kleinné —.50, Horváth József —.10, Özv. Neumann Izsákné —.60, Bleier Sámuel 1, Markovits Kálmán —.50, összesen **10 frt 90 kr.**
- 81. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Diósi Lajos*. Diósi Lajos 50, Leipnik Antal 10, Özv. Wiener Jakabné 2, Bleyer Antal 2, Diósi Ignác fia Lajos czég személyzete 7, Schwarcz Ferencz 1, Emánuel Jakab 1, Buchsbaum Ignác 3, Stein Vilmos 2, Steier Farkas 1, Benes Sámuelné 1, Klein Ignác 1, összesen **81 frt.**
- 82. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Mandel Adolf*. Mandel Adolf 5, Olvashatlan 3, Sternthal Sándor 5, Özv. Hartsteinné —.50, Sonnenwirth Lipót —.30, összesen **13 frt 80 kr.**
- 83. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Löblé Henrik*. Löblé Henrik 15, Vomácska József 2, Steier Simon —.50, Benedek Simon —.20, Márkus Márton —.50, Wallerstein Armin —.20, Dr. Ullmann Béla 1, Ferencz Ignáczné 2, összesen **21 frt 40 kr.**
- 84. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Schworex Antal*. Schwarcz Antal 5, Schwarcz Izsák —.30, Stein Ignác —.50, Mezei Adolf —.20, Zauberer 1, Fried Ignác —.20, Gránát Miksa —.20, Mande József —.10, Jakobovics Adolf —.20, Rottenbergné —.30, Neumann Izsák —.20, Özv. Lekéné —.50, Berger Adolf 1, összesen **9 frt 70 kr.**
- 85. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Fuchs Mór*. Fuchs Mór 5, Olvashatlan —.25, Schwarcz Jánosné —.10, Valaki 1, összesen **6 frt 35 kr.**
- 86. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Szmetka György*. Szmetka György 5, N. N. 1, N. N. —.03, Makranczi Andrásné —.15, Huszár és társa 1, Meisel Ferencz 1, Özv. Emberné —.50, N. N. —.50, Molnár Gábor —.10, Farkas József 1, N. N. —.10, Mastjuk János és segédei —.80, Tőkésue K. Veronka 1, N. N. —.30, Id. Fekete Sámuel —.20, Spitz Eduárdné —.20, Schwarcz Lipót —.20, Reizner Ferenczné —.10, Pollák Mór —.50, Steinberger József —.10, Schlésinger —.10, Schwarcz Farkas 10, N. N. —.10, N. N. —.05, özv. Schwarcz H. —.20, N. N. —.10, Z. K. —.10, Metzinger Frigyes 1, összesen **15 frt 73 kr.**
- 87. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Berger Dániel*. Berger Dániel 10, összesen **10 forint.**
- 88. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Serényi Gusztáv*. Serényi Gusztáv 1, Réti József —.30, Deák Borbála —.20, összesen **1 frt 50 kr.**
- 89. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Szarill Ferencz*. Bánfi Sámuel 1, Ferenczi Sándor —.50, Pánya Miklós —.30, Bernáth Lajos —.50, Vajda József —.30, Barkóczi János —.20, Grünwald Mór —.20, Papp Demeter —.20, Atyen György —.20, N. N. —.50, Tarr Lajos —.50, Láng Jakab —.50, Palluch Károly —.20, Haszon Sándor —.50, Szőke József —.20, Pocsai Zsigmond —.50, Pánya György —.50, Rác János —.30, Kosztelni Márton —.50, Sztarill Ferencz 2.40, összesen **10 forint.**
- 90. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Moskovits Mór*. Moskovits Mór 50, Valner Etelka —.30, Valdner Herman —.50, N. N. —.50, L. J. 1, Gyurcsovsky M. 1, N. N. —.15, Kripka Ignác —.50, Kohn Fülöp —.20, Zilahy József —.20, özv. Oroszi Józsefné —.50, N. N. —.50, N. N. —.20, Mandel Pirocska —.30, Kiss Jánosné —.20, F. M. —.05, Rölich Mariska —.50, Weisz Mór —.25, Buday Pál 1, Glück Mór 1, Szirbusz Gábor —.50, Csizsér Lajos —.50, Olvashatlan —.50, Schönberger József —.50, Klein Adolf 1, Altmann Alicze és József 1, Papp N. —.50, Róth Árpád —.50, Végner Pál —.50, Dobi István —.25, Tikos András —.50, Tokai Mihály —.50, Barta Balázs —.50, Dr. Moskovits Miklós 1, Szalai József 1, Stein Dávid —.50, Grósz Ignác —.50, összesen **69 frt 10 kr.**
- 91. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Jablonszky Emil*. Jablonszky Emil 1, összesen **1 forint.**
- 92. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Frankl Lázár*. Frankl Lázár 5, Vékony György —.50, Wallerstein S. —.50, Lőrincz —.50, Grünberger
- özvegye —.50, Czeisler Jakab —.50, N. N. —.50, Heller Ele 3, Pintye Demeter —.30, összesen **11 frt 30 kr.**
- 94. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Müller Salamon*. Müller Salamon 10, összesen **10 frt.**
- 95. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Dr. Bozóky Alajos*. Dr. Szolcsányi Hugó 1, Dr. Magyary Géza 1, Papp János 10, Dr. Bozóky Alajos 2, összesen **14 frt.**
- 96. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Gyöngyösi Lajos*. Gyöngyösi Lajos 1, összesen **1 frt.**
- 97. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Mezey Mihály*. Mezey Mihály 10, «Tűzoltó-asztaltársaság» 100, összesen **110 frt.**
- 98. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Miskolczy Barnabás*. Miskolczy Barnabás 10, összesen **10 frt.**
- 99. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Ritoók Zsigmond*. Ritoók Géza és neje 3, Ritoók Zsigmond és neje 10, A nagyváradi közs. polgári leányiskola 34.05, összesen **47 frt 05 kr.**
- 101. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Bertsey György*. Bertsey György 6, Kurcz Ignác 1, Nagyváradipartestület 50, összesen **56 frt.**
- 103. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Dr. Kornstein Lajos*. Dr. Kornstein Lajos 50, összesen **50 frt.**
- 104. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Id. Rimler Károly*. Semmi.
- 106. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Bognár Sándor*. Bognár Sándor 25, összesen **25 frt.**
- 109. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Füchsl Emánuel*. Füchsl testvérek 10, összesen **10 frt.**
- 110. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Dr. Grósz Albert*. Semmi.
- 111. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Gyalokay Lajos*. Gyalokay Lajos 2, Olvashatlan —.50, Kabaja Ödön —.50, Mikó Gyula —.50, Dr. Kiss Béla —.50, Ifj. Kenéz Sándor —.50, Pallay I. —.50, N. N. —.50, Dr. Simay —.50, összesen **6 frt.**
- 112. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Janky József*. Janky József 10, összesen **10 frt.**
- 113. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Kohn Dávid*. Kohn Dávid 3, Klein Miksa 1, Kálmán Sándor 1, Szittányi —.50, Jungreis és Weisz 1, Balogh Mihály 1, Atkary 1, L. —.50, összesen **9 frt.**
- 115. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Dr. Kutiák Agoston*. Dr. Kutiák Agoston 4, összesen **4 frt.**
- 118. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Munk Jakab*. Munk Jakab 5, Perles József 2, összesen **7 frt.**
- 119. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Némethy Károly*. Némethy Károly 5, Papp Emerentia 2, összesen **7 frt.**
- 120. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Pognár János*. Pognár János 5, összesen **5 frt.**
- 121. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Rádl Ödön*. Rádl Ödön 10 frt, összesen **10 frt.**
- 122. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Sal Ferencz*. Semmi.
- 123. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Sebestyén Lajos*. Sebestyén Lajos 5, összesen **5 frt.**
- 124. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Óváry Sándor*. Óváry Sándorné 3, Zsomböry Ludmilla 5, Pichisztál Béla 1, Óváry Pauka 1, Óváry Klári 1, Óváry Sándor 4, összesen **15 frt.**
- 125. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Darvassy Lajos*. Darvassy Lajos 2, összesen **2 frt.**
- 126. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Dr. Grám Károly*. Dr. Grám Károly 5, összesen **5 frt.**
- 127. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Dr. Horányi Ferencz*. Semmi.
- 128. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Nemes Jenő*. Nemes Jenő 1, összesen **1 frt.**
- 129. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Tarr István*. T. I. —.50, Reményfy Rezső 1, Dr. Fazekas Imre 1, Tarr István 1, összesen **3 frt 50 kr.**
- 130. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Tóth Jenő*. Tóth Jenő 10, összesen **10 forint.**
- 131. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Dr. Bulyovszky József*. Nagyvárad orth. izr. hitközség 100, dr. Órley Lajos 10, Schlauch Josefín 10, dr. Szántó Jakab 3, dr. Bulyovszky József 3, összesen **126 frt.**
- 132. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Hegedűs Géza*. Nagyvárad légészgyár 400, özv. Berta Istvánné 10, Weidlich István 5, özv. Holvéd Vilmosné 1, Mátrai György 3, Láng József 10, Mártonffy Gyula (Szakáll) 10, Krausz S. (F.-Gyarmat) 10, Kornstein Emil 5, Leitner Lajos 5, összesen **459 forint.**
- 133. sz.** gyűjtő iv. *semmi.*
- 134. sz.** gyűjtő iv. Gyűjtő: *Rimanóczy Kálmán*. Róth M. utóda 1, özvegy dr. Giraud Ottomárné —.50, Róz Samu 5, ifj. Rimanóczy

Kálmán 2, Vulkán József 1, összesen 9 forint 50 krajczár.

135. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Dr. Sarkadi Lajos. Dr. Sarkadi Lajos 3, N. N. —.50, Stépán István 10, özv. Szilágyi Ambrusné 2, Pakála Tamás 1, özv. Schwarcz Dávidné 2, dr. Fenyves Soma 1, Kubányiné —.30, Bauma Vinczéné 1, Zigre Miklós 2, Krugstein 1, Olvashatlan 2, Jónás Ferencz 1, Darvas Imre 2, összesen 28 frt 80 kr.

136. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Déry János. Déry János 3, összesen 3 forint.

137. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Ternyei Antal. Ternyei Antal 5 forint.

138. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Incze Lajos. Incze Lajos, 5, Kolliner D. 5, Fleischer József 1, összesen 11 forint.

139. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Ifj. Kohn Sámuel. Ifj. Kohn Sámuel 10, összesen 10 frt.

140. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Mayr Sándor. Ausländer Berta 1, Goldstein Salamon 1, Balogh János 50, Markéli János 1, Mayr Sándor 5, összesen 8 frt 50 kr

141. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Mihelfi Pál. Mihelfi Pál 5, összesen 5 frt.

142. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Pallay Lajos. *semmi.*

144. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Veiszlovits Adolf. Veiszlovits Adolf és fia 5, összesen 5 frt.

145. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Deutsch Simon. Deutsch Simon 10, Fehér Gyula 3, összesen 13 frt

148. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Busch Dávid. Busch Dávid 5, Löwenstein Zsigmond 1, Csordasits Ferencz 1, összesen 7 forint.

149. sz. gyűjtő iv. Gyűjtők; Máthé László és Magyar Jenő. N. N. —.10, Farkas György —.10, Kiss Lajos —.50, Friedmann Mihály —.50, Major József —.50, Perjesy György —.20, N. —.10, Bódis Ferenczné —.20, Resovszki Tivadar —.50, Sz. J. —.30, Pikó János —.50, Treitner Antal —.20, Karsay László —.10, Kuczig Sándorné —.20, Karsay Margitka —.20, Blattkovits István —.30, Garay Kálmán —.30, H. M. —.20, Ludvig Józsefné —.50, Kéry Géza —.20, Frischmann Adolf —.50, Gyombi István —.10, Bedla József —.05, Simon Ferencz —.10, Pápay István —.50, Csóka Imre —.50, Zsemle János —.30, N. N. —.10, K. J. —.15, összesen 8 forint.

150. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Schwarcz Jakab. Schwarcz Jakab (Élesd) 10, Jakabfi Lipót (Élesd) 5, Kocsis József (Élesd) 5, dr. Poynár Miklós (Élesd) 3, Bethlen Aladár (Élesd) 5, Filip Tódor (Felső-Lugos) 2, Szabó János (Töttös) 2, Sztanka Tivadar (Töttös) 1, Rakk Manó (Pestere) 1, Olvashatlan (Élesd) 1, Léderer József (Élesd) 2, Juricskay Zoltán (Rikosd) 3, Várnay Soma (Élesd) 2, Olvashatlan (Élesd) 1, Kerekes

Elek (Élesd) 2, Mütter Ferencz (Élesd) 1, Wégner Ede (Élesd) 1, Veselényi Ferencz (Élesd) 1, Szilágyi Menyhért (Élesd) 1, M. K. (Élesd) 1, Olvashatlan (Élesd) 1, dr. Sámson Márton (Élesd) 2, Balogh Samu (Élesd) 1, Zathuretzky István (Élesd) 5, Juricskay Dezső (Élesd) 1, Molnár György (Élesd) 1, Holics Bernát (Élesd) 1, dr. Molnár István (Élesd) 1, összesen 61 frt.

93. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Léderer Dávid. Léderer Dávid 10, összesen 10 forint.

100. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: dr. Sipos Árpád — *semmi.*

105. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Schütz Albert — *semmi.*

143. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Sváhländer Károly — *semmi.*

146. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Rácz Mihály — *semmi.*

107. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Diamandy Miklós, a gyűjtő iv nem adatott be.

108. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Erdélyi József, a gyűjtő iv nem adatott be

80. sz. gyűjtő iv. Gyűjtő: Dr. Friedländer Sámuel, a gyűjtő iv nem adatott be.

Fogadják a t. adakozók és gyűjtők ismételt hálás köszönetünket.

A 15., 32., 102., 114., 116., 117. és 147. sz. gyűjtőívek nem érkeztek be.

Nagyvárad, 1898 márczius 30.

A végrehajtó bizottság.

mek mibenlétét, jogszerűségét kutatni, orvosolni, vagy a tévhitet megszüntetni, egyenesen elnyomni készült a háborgó elemet smüködése súlypontját a közel fekvő okoktól messze elkalandozva, a munkásoknak külföldi, nemzetközi szociálistákkal való összeköttetésében, s a mozgalom s munkástörekvések okát a földbirtokosok, főként nagybirtokosoknak a munkásnép érdekeivel szemben álló gazdasági rendszerében s a gazdasági munkának a munkásokra hátrányosan való kihasználásában kereste.

A munkás mozgalmak valódi okát így adja elő:

»Nem tekinthetjük okszerűen a kitörés vagy az oly nagyfokú izgatottság valódi okának, hogy a munkáskörök, népgyűlések betiltattak, habár méltán zokon vehette a munkás nép, hogy a vagyonosabb földművesek olvasóköröit, az urak kaszinóit fényesen kivilágítva látta, mikor az ő körének ajtajait a hatóság bezáratta, — s zászlait letépette, mikor az iparos egyletek zászlait ünnepségek alkalmával kibonthatták: hanem igenis azt, hogy a munkás, ha megtakarított filléreit vagy az örökösödés útján nyert pénzeszközét egyrészt a földbirtokok erősen kötött volta miatt, másrészt a vagyonosabb földművelők által támasztott földvételi versengéssel szemben, nem fektethette oly vagyonba, mely míg természetes foglalkozásának terén munkáját teljesen önmaga és családja részére tehetné gyümölcsözővé, azonfelül még a politikai jogoknak is részessévé avatta.

A feladat megoldását abban találja, hogy mindenekelőtt a nép oktalan követelődzése felől felvilágosíttassék. Ezen feladat kivitelére azonban már nem a hatósági közegek alkalmasak, mert *ezek már gyűlöletesek lettek a nép előtt*, hanem a lelkészek, a tanítók, mert ezeknek a nép előtt, a nép minden romlottsága mellett is — még van tisztelete.

A második feladat pedig a föld-éhség csillapítása földosztás által. De *ez korántsem a nagy latifundiumok felosztása* által érhető el, hanem speciáliter Békésvármegye viszonyait tekintve a nagy községi és vizszabályozó társulatok birtokát képező főbb birtokok felosztása által, melyek mint pld. a községi birtokok

a kívánt célnak úgy sem felelnek meg, de meg a községi pótdától igen jelentékeny adó alapot vonnak el. Szintén e célra szolgálhatnának a holt vizek medrei, melyek csak gáz és fűzfát teremnek. Ezen eszközök által elérhetőnek véli Gyula város érdemes főügyésze a feladat megoldását s aztán így végzi be művét:

»Mi vagyunk a község, mi a társulat, s minket éget a munkás viszonyok felszított lángja. Minket mi sem akadályoz, sem családi tradíciók, sem meggyökeresedett elvek, sem más tekintetek abban, hogy a rendelkezésünkre álló eszközöket felhasználjuk bajaink okos, czélszerű orvoslására.

Igen kívánatos volna, hogy mindenütt, ahol csak felütötte hydra fejét a szociálistikus mozgalom a mezei munkásnép között, a helyi okok és mezőgazdasági állapotok, valamint a helyzet javítását czélzó javaslatok ilyen okos, helyzetismerő s a nép iránt meleg szeretettel viseltető módon irassanak meg, mint azt Oláh György Gyula város főügyésze tette.

Micskei István.

A kisiparosok szervezkedése a kamarai választásokra.

A mostani hevesebb kamarai választások oly jelenséget hoztak felszínre, a mely komolyan kezdi felkelteni a közvetlenül érdekelt körökön kívül álló társadalmi tényezők figyelmét is. A kisiparosok, különösen a szabók és cipészek azok, a kiktől az a jelző indui ki, hogy a magyar ipart a maga egészében csak a kisiparosok képviselik és így a kamara ipari osztályába is csupán a kisiparos választók ezrei küldhetik képviselőiket, míg a gyáripar érdekei azonosak a kereskedőkével, úgy hogy a nagyiparosok a kamara kereskedelmi osztályában foglalhatnak helyet. A nagy erélyvel szervezkedő kisiparosok csoportjának vezetői könnyű szerrel megnyerhetik a választói lajstromokban ezekkel képviselt kisiparosok jelentékeny töredékét az oly jelszóval, mely ez intézmény eddigi működését egyoldalának, a kisipar érdekeivel nem törődnek és csupán a nagy iparvállalatokba fektetett tőkék szakértő-

jének mondja. Ez a tendenczia még erősebb tömörülésre indítja a többi iparos elemeket és minden esetre nem minden jelentőség nélküli küzdelmet fog a két tábor vívni, a jövő szombaton megejtendő kamarás választásoknál. Konstatálni lehet már most, hogy az ipartestületek tekintélyesebb elemei és vezetői, nevezetesen pedig az ipartestületi elnökök kivétel nélkül, távortartják magukat a szabók által megindított mozgalomtól és azon vannak, hogy compromissum útján az összes higgadtabb elemekkel való egyértelmű eljárás még az utolsó órában is lehetővé váljék.

A főrendiház pénzügyi és közjogi bizottságnak május 3-án tartott ülésére vonatkozólag arról értesülünk, hogy Prónay Dezső báró és Gáll József főrendiházi tagok a congrua törvényjavaslat tárgyalása alkalmával nemcsak a stola beszámítása ellen szólltak fel, hanem még több más módosítványt is nyújtottak be, illetőleg hoztak törvényjavaslatba, ezeket azonban a bizottság többsége nem fogadta el.

ORSZAGGYÜLES

A képviselőház ülése.

Budapest, május 4.

Nagy társalgás közben nyitotta meg Szilágyi Dezső délben az ülést.

Az előadói székbe egymás után léptek föl: Schmidt és Pulszky Ágost. Utóbbi a pénzügyi bizottságnak a hitelszövetkezetekről szóló javaslatára fölötti jelentését mutatja be.

Az interpellációs könyvbe Lukács Gyula is jegyezte be interpellációját a *spanyol-amerikai háború ügyében*. A jobboldal nagy derűtséggel fogadta ezt az interpellációt.

Rossival.

Most Perczel Dezső belügyminiszter felett Zmeskál Zoltánnak a Rossival-párt állítólagos erőszakoskodásai ügyében beadott interpellációjára. A miniszter konstatálja, hogy a néppárt a hatóság házáat bekente — megsemondhatja: mivel. (Nagy derűtség). A néppárti asszonyok pedig oly illetlenül viselték magukat, hogy el se lehet mondani. Egy asszony különösen annyira megfélekedett magáról, hogy egy Rossival-párti fölháborodásában — a botjával megérintette. (Derűtség baifélel). Más erőszakoskodás nem történt. A szolgabíró és

bátor megszokadt köztük minden viszony, azért barátai csak látták, hogy ezen közömbösség csak szinlelt.

És ime neki most meg kell hálnia anélkül, hogy e kedves lényt még egyszer látta volna.

Oh e gondolat elviselhetetlen volt előtte. Az önk válása előtt nincs több helye a haragnak, a duzzogásnak.

Gyors elhatározással odalépett az íróasztalhoz, megfogalmazott egy táviratot és elküldte az inassal.

Most megnézte az óráját — még két óra van a számára és aztán A várva várt tebtát még kellő időben megérkezhetik.

De hát vajjon jön-e? Vajjon az ő sorai, egy haldokló bucsuszava megindítják-e szívét? Vagy pedig visszatartja sértett női méltósága és még a jelem szomorú viszonyok közt is megtagadja a bocsánatot.

Minden erős elhatározása mellett, hogy hideg elszántsággal belenyugszik az elkerülhetetlenbe, mégis a legnagyobb félelem és izgatottság kezdett erőt venni rajta és némi borzadályal kísérte a mindig tovább haladó óramutatót, számlálta a percekét, melyek az örökkévalóságtól még elválasztják.

Igy mult el a második óra is. Leült s hosszú bucsuzó levelet irt édes anyjának, . . . forró könnyek áztatták a papírt . . . Igen, az erős férfi mély zokogásba tört ki, midőn

ily módon kellett bucsut venni attól, kit legjobban szeretett e világon.

Egyszerre csak megszólal az elektromos csengő, a gróf felugrik székéről, gyorsan összehúzza magát; szíve gyorsabban ver, alig bír magán uralkodni. Pár pillanat múlva kinyílik az ajtó és az inas jelenti:

— Madame la Comtesse de Villemére!

— Odette! — kiált fel Raimond a belépő felé sietve.

A szép fiatal nő azonban meglepetten megáll a küszöbön,

— Uram! ön szemtelen komédiát játszik.

— Komédiát? hogy érted azt?

— Igen! ön azt irta nekem, hogy közel van a halálhoz és ime a legjobban egészségben az íróasztala mellett találok. Adieu uram!

— Odette! oh kérlek, hallgass meg — csak egy szóra!

A grófnő mindazonáltal távozni akar, mire a gróf felkapja íróasztaláról anyjához intézett levelét és odanyújtja feleségének.

— Kérlek olvasd el e levelet, mielőtt elhagynál, — könyörgött.

Odette átveszi a levelet és gyorsan átfutja az első sorokat, aztán pedig zokogva borul a gróf keblére:

Oh! szegény drága jó Baimondom, hát mégis igaz?

Perczekig tartották így magukat átölelve. Az erőszakkal elpalástolt szerelem annál na-

gyobb erővel tört ki most, keserű bánat tölté el szívüket, hogy oly könnyedén fosztották meg magukat teljes egy évi boldogságtól.

Kéz kézben egymáshoz simulva, a viszontlátás boldog érzésétől áthatva leültek a dívánra.

Eaimond tért először magához.

Mily édes lesz már most a halálom, hisz karjaidban halok meg.

— Oh hagyjuk ezt, ne beszéljünk erről, — szólt kérőleg a grófné.

Beszélgettek aztán a régi boldog időről, eleinte csak suttogva, mintha oly teremben volnának, a hol a nagy kaszás már tartott volna aratást. Mosolyogva pihent meg szemük egy velük szemben függő olajfestményen, mintha a vadászkiáltást hallanák az őszi levegőben és az a két alak, a ki amott egymás mellett vágat, hisz azok ők maguk. Igen e festmény Raimond részéről egy kis kedveskedés volt, melylyel szeretett kis feleségét meglepte.

Mindenféle apró kis legyezők és más jelvények mind tanui egykori vig kotillonoknak, emlékeztették őket az előttük oly emlékezteteljes vallszerra és az azt követő együttlétre ott a pálmák alatt a télkertben.

Eszükbe jutott a sok sétalovaglás és kocsizás a boulognai ligetben s sok más kellemes szórakozás: mily boldog volt aztán a viszontlátás vagy a színházban a pábolyban vagy odahaza.

Annyira elmerültek a régi édes emlékekbe,

végrehajtó sem lépték túl hatáskörüket. Az egész interpelláció: az ördögnek a falra festése.

Zmeskál Zoltán: Reflektál a pénzügyminiszter és kultuszminiszter multkori válaszára.

Elnök: Most kérem erre a válasza tessek felelni.

Zmeskál: A csendő séget nem vádolja, de vádolja azokat, akik törvénytelenre használják fel. A minisztert rosszul informálták. Az ő általa megnevezett tanukat nem hallgatták ki. A választ nem veszi tudomásul. A többség tudomásul veszi.

Anyakönyvi mizériák.

Perczel miniszter felel **Molnár János** interpellációjára. Nagyon sajnálja, hogy **Molnár János** mint törvényhozó ellentétbe jön a törvényvel, így nevezvén a polgári házasságot: a *polgári házasságnak nevezett szövetség*. Azonfelül jogerőt tulajdonít a reversaliskoknak, holott a törvény ilyeneket nem ismer. Ez a másik botlása. (Ugy van! a balon). A törvényezik a házasságok közti megegyezést ismeri.

Ezután részletesen felel az anyakönyvi visszaélésekről szóló interpellációra s kijelenti, hogy újabb intézkedésekre nincs szükség.

Ellenben ha tovább is tapasztalni fogja, hogy a kath. lelkészek a semmisítvény alá nem írására buzdítják, akkor szigorubb eszközökhöz fog nyulni. (Zajos helyeslés jobbról).

Molnár János: Hát mondja meg a belügyminiszter ur: nem szövetség a polgári házasság? (Nagy zaj). Meg aztán reversalis és egység nem egyet jelent-e? (Nagy zaj) Hát ne tartsa őt a miniszter.

Hiába fenyegeti őket a miniszter, hogy ne biztassák a híveket a tanúsítvány alá nem írására. Nsm félnek és biztatni fogják; a kath. papoknak kötelességük az aláírás megtagadására biztatni a népet, mert ők a polgári házasságot soha el nem ismerik házasságnak.

Viharos kiáltások jobbról és a szélsőbalon:
— Ez a pax? Ezt hirdeti Vaszary?
— Ne engedjétek beszélni!

Perczekig zugott az egész jobb és szélsőbal. **Molnár János** nem tudott szóhoz jutni, az elnök hasztalan csenget. **Kubinyi György**, **Gajári Géza**, **Rigó Ferencz**, **Pichler**, **Thaly**, **Hentaller** és mások folyton közbekiáltanak.

Ekközben **Buzáth** is hevesen kezd a jobb oldalra kiabálni és segítségére jön **Zmeskál**. Végre **Molnár János** befejezi beszédjét.

Kubinyi és **Molnár** szólottak még személyes kérdésben.

Véül **Lukács Gyula** terjesztette be interpellációját a kormányhoz, mert Ausztria-Magyarország nem mondja ki a semlegességet a spanyol-amerikai háborúra nézvést.

hogy a tovahaladó időre nem is gondoltak, elfelejtettek mindent, még azt a véstetjes körülményt is, mely őket ismét összehozta.

A villamos csengő ébresztette őket, az igaz, a borzadalmas valóra.

— Darlais orvos, — jelentette az inas.

— Hogyan önt ágyon kívül találok? — kiáltott fel bámulva az orvos. Hiszen most azért jöttem, hogy . . .

— Nos jött, hogy?

— Hm, miért ne mondjam meg az igazat; belátom, hála Istennek, nagy tévedésben voltam. Az igazat bevallva, azért jöttem gróf ur, hogy bekövetkezett haláláról meggyőződjem.

— Nagyon le vagyok kötelezve, — mosolygott a gróf.

— Így hát nem forog többé veszélyben, — rebege a grófné.

— Világos, máskülönben már két órája, hogy halott volna a gróf ur; de mégis sajátságos, igazán rendkívül sajátságos, hisz az orvosi »Echo« még csak tegnapelőtt tett közé egy kimerítő cikket e nonáról és önnél gróf ur a symthomák egy hajszálnyira meggyőződve, hogy fölülte boldognak érzem magamat.

Es kétségtelenül úgy volt, ámbar a jó öreg érzelmei, annak láttára, hogy nem igen jó próphéta válna belőle, kissé vegyes természetűek voltak.

— Kedves Odette — sugta Raimond, hijuk meg az öreget, vacsoráljon ma velünk.

A jövőévi választók összeírása.

— Bihar megye központi választmányának ülése. —

Választások idején sok a panasz, hogy különösen az ellenzéki polgárok közül számosan ki vannak hagyva a választók névjegyzékéből.

Eltekintve mindentől, első sorban az illetők maguk az okai, hogy meg vannak fosztva választói joguktól.

Mikor a választók összeírása van, nem törődnek azzal, hogy be vannak-e véve a listába, s így kimaradásukat nem felelbezik meg.

A jövő évi választók névjegyzékét e hónapban állítják össze egy a megyében, mint Nagyváradon. Figyelmeztetjük polgártársainkat, hogy az összeírás után, mikor a névjegyzékek közszemlére ki lesznek téve, nézzenek utánna s szólaljanak fel a jogtalan kihagyások ellen.

Bihar megye központi választmánya tegnap délelőtt ülést tartott, a melyen megtették a szükséges intézkedéseket az 1899. évi választók összeírására a megye 12 járásában.

Az ülésen **Szunyogh Péter** alispán elnökölt; jelen voltak: **Szász Ágoston**, **Hranyiczky Károly**, **Miskolczy Árpád**, **Balogh László**, dr. **Wallner Ödön**, **Keszthelyi Zoltán**, **Hegyesi Márton**, **Papp János**, **Cziffra Gerő**, **Szabó József**, **Jerzsák István** jegyző.

Az 1899. évre érvényes választók névjegyzékének összeállítására a következő bizottságokat küldték ki:

I. **Bihari** választó kerületben. Elnök **Weiterschütz János**; tagok **Biró László** és **Matolcsy Imre**.

II. **Nagyszalontai** választó kerületben. Elnök: **Nagy Márton**; tagok **Jámbor László** és **Csanády Jenő**.

III. **Ber-ujfalui** vál. kerületben. I. küldöttség: Elnök **Ertsey Dezső**, tagok: **Nagy János** és **Ötvös Gyula**; II. küldöttség: elnök **Bölköny György**, tagok: **Varga Imre** és **Kántor Károly**.

IV. **Hosszú-pályai** választó kerületben elnök **Fráter Barna**, tagok **Fülöp András** és **Fülöp Péter**.

V. **Bárándi** vál. kerületben: elnök **Szathmáry-Király Andor**, tagok **Ötvös Károly** és **Herczegh Sándor**.

VI. **Margittai** vál. kerületben: I. küldöttség: elnök **Dobozy Kálmán**, tagok **Kiss Béla** és **Klós Lajos**; II. küldöttség: elnök: **Morvay Tihamér**, tagok **Horváth Lajos** és **Alb János**.

VII. **Élesdi** vál. kerületben: I. küld.: elnök **Bérczy Imre**, tagok **Jakabfi Lipót** és **Hollósy Gyula**. II. küldöttség: elnök **Telegdi Lajos**, tagok **Vattay Gyula** és **Stettner Lajos**.

VIII. **Magyar-csékei** vál. kerületben: I. küldöttség: elnök **Nyisztor Alajos**, tagok **Bartók Kálmán** és **Popa Mihály**; II. küldöttség: elnök **Szöllösy Ferencz**, tagok **Jancsó Emil** és dr. **Breider Mór**.

IX. **Ugrai** vál. kerületben: I. küldöttség: elnök dr. **Beöthy Pál**, tagok **Kiss Gyula** és **Székelyhídi Károly**; II. küldöttség: elnök: **Meskó Boldizsár**, tagok **Dobó Imre** és **Mann Ferencz**.

X. **Székelyhídi** vál. kerületben: elnök: **Kovácsy Marcell**, tagok: **Gándy József** és **Buday Géza**.

XI. **Tenkei** vál. kerületben: I. küldöttség: elnök: **Éder Géza**, tagok **Hanák Sándor** és **Marosi István**. II. küldöttség: elnök **Kékus István**, tagok **Ötvös Béla** és **Detrich Endre**.

XII. **Belényesi** vál. kerületben: I. küldöttség: elnök: **Beliczey Sándor**, tagok **Papp Pál** és **Beliczey Elek**; II. küldöttség: elnök **Rednik Gábor**, tagok **Popovits Terenti** és **Drágán József**.

Utastotta a központi választmány az összeíró bizottságot, hogy május hó 16-tól június 10-ig eszközöljék az összeírásokat.

Az összeírás után az ideiglenes névjegyzékek összeállítására végett június hó 14-én délelőtt 11 órakor ülést tart a központi választmány.

Az idealis szocialista eszméi.

Arról a sajtóperről, melyben tegnap hozott a nagyvárad királyi törvényszék ítéletet, lapunk más helyén részletesen emlékezünk meg.

De minden körülmények között meg-

érdemli ez a tárgyalás, hogy vele még egyszer foglalkozzunk, mert rászolgált a tárgyaláson védőként szerepelt **Schwartz József**, a ki igazán szenzációssá tette a különben éppen nem szenzációs tárgyalást.

Maga **Schwartz József** originalis alak a maga nemében. Budapestről kiutasított vasgyári munkás, aki minden előképzettségét — szerinte legalább — 6 éven át tartott külföldi utazása alatt szerezte.

Különben impozáns, hatalmas termetű fiatal ember, aki merész fellépésével hathatós védőként mutatkozott be az ügye-fogyott, szörnyen szenge vádlott mellett.

Mindenkit meglepett, hogy ennek a munkás embernek mily svádája van. És bizonyos készséget is árult el, mikor polemizálni kezdett a köztudó kir. ügyészszel.

Nem kiváló előadó, ebből látszik, hogy még ujoncz, de hogy egyébként született vitatkozó és hogy minden mondatával a meggyőző igazság érzetét próbálja szuggerálni a hallgatóságban, ezzel elárulta, hogy hivatásos szónok.

Különben is éppen ezért érdekes alak. Mert az első ily nemből, akit Nagyváradon és számbavehetően szólan hallottunk akkor, midőn egyszerű iparos léte a szocialdemokráciáról beszélt.

Nem **Kohn Lipót**-féle alak, hanem törül metszett szocial-idealista. Csakhogy éppen az a baj a szocialistáknál, s így nála is, hogy míg idealis formában hirdetik a szép eszmét, a jogos harcot az alkotmányos jogokért, a helyzet javításáért, az önönboldogulásért, — addig eszközeikben végzetesen tévednek és mindig csodálatosképpen balul üt ki a gondolatban oly szépen indult reformtörekvésük.

Ez a fiatal ember is, aki alaposan bekukkantott a szocialista nagyrók műveibe, s aki nagy tájékozottsággal bír a külföldi szocialis mozgalmairól, nagyot botlik idealis rajongásában.

Miközben a piszkos pamflet íróját, a vádlottat az osztály és hitfelekezet elleni vád alól tisztázni akarja, három merész kijelentést tesz, hogy t. i.

1. **Krisztust**, a keresztény hit alapítóját is ezzel vádolták, s az utókor mégis igazat adott neki;

2. Abban, hogy valaki »sötét lelkű fekete csuhásoknak« a bűn terjesztőinek és »bestiáknak« nevezi a papokat, azzal még hitfelekezet ellen nem izgat.

3. Mikor felhozza, hogy lám **Zola** a **Emil »Lourdes«** című regényét semmiféle ügyészeg nem sajtóperelte a katolikus Franciaországban, holott **Zola** ugyancsak izgat a vallási meggyőződés ellen.

Hát ez érvnek látszik egyenkint is, meg összesen is, de valójában nem egyéb egyik sem, mint hamis és sánta okoskodás.

Mert ugyan hol van ott a logika, mikor valaki a szeretet vallásának isteni megalkotóját, a világ megváltóját, az imádatra — de nem méltatásra — méltó Istenembert és a mai alaktalan, eszközeiben vad, békét, rendet és nyugalmat felforgató érdekhajhászó állapotokkal párhuzamba állítja.

De silány okoskodás az is, mikor valaki a szeretet vallását hirdető és a nép szívében egyedül ápoló papságra sarat dobva, úgy okoskodik, hogy ha a néptől elveszi azt, a ki lelkében az örök Isten legtokéletesebb képét minden időkben megőrizte és megőrizi; a papját, annak a magára hagyott népnek a szocialis vad tanok közt lesz ereje és öntudata istenfélő jó polgára lenni hazájának.

És végezetül semmi állítás az is, hogy Zola éppen »Lourdes« című regényében a vallásos meggyőződést támadja. Hát ezt nem jól tudja a tisztelt védő, mert Zola e regényénél éppen az a része volt a leg szenzációsabb, a melyben annak a béna, beteg leánynak a benső hitéből eredő hirtelen történt, csodálatos meggyógyulását megírja? És azt is észre vehette volna a tisztelt védő, hogy Zola e regénye végén azt mondja: »Van valami az emberen felül, a mit, hiába keresem is, megérteni nem tudok, csak érezni.« Bizony Zola sem meri kétségbe vonni az öröktől való eszmét, az Isten eszméjét.

Az ítélletre nem terjeszkedünk ki, csak annyit, hogy sokáig kell még a szocializmus eszméjének tisztulni, hogy létjogosult legyen; de hogy a vallás letiprásával nem ideális szocializdemokráciát, hanem vad anarchiát terem, ez a maga birtokában vakon kiabáló sok féktelen apostol, az szent igaz!

Szenzációs letartóztatás.

Multkori számunkban részletesen megemlékeztünk róla, hogy Berettyó-Ujfalu környékén nagyobb számban előfordult gyujtogatásokból kifolyólag Csillag József váncsodi földbirtokost, mint felbujtót, Szép Mihály b.-ujfalu lakost mint tettest letartóztatták.

A vizsgálat folyamán azután újabb régebbi büncselekmények miatt ápril 10-én letartóztatták Schlésinger Márton gazdatisztet.

Ámbátor B.-Ujfaluban és környékén megvoltak gyöződve, hogy ezen letartóztatások által nincs még vége a vizsgálatnak, mégis óriási feltűnést kellett Feldmann Ferenc b.-ujfalu dúsgazdag kereskedő és bérlő letartóztatása, a kinek a letartóztatását a kir. törvényszék rendelte el, mivel reabizonyult, hogy gazdatisztját Schlésinger Mártont ő biztatta fel az előző években, hogy biztosított takarmány készletét gyujtsa fel, míg a biztosított összeget ő vette fel.

Feldmann különben azon egyének közé tartozik, akiket a külföldi és hazai nagyobb biztosító társaságok — éppen az említett esetből kifolyólag — boykottáltak, ugyanis nem fogadnak el tőle biztosítást, de semmire.

Feldmann különben, mint halljuk, már be is kísérték a nagyváradi kir. ügyészséghez.

Kézrekerült rablóbanda.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyon jól szervezett és vakmerő rablóbanda került kézre a napokban.

Nem holmi kisebb kaliberű kapczabetyárokról van szó, akik csip-csup elemelhető holmikra vadásznak, hanem veszedelmes notórius gazemberekről, akiknek vezérei Illaván végezték az előkészítő kurzust, s a kik állig felfegyverkezve közel egy éven át raboltak és fosztogattak, állandó rettegésben tartva egy egész környéket.

A rablóbanda szerepléséről és letartóztatásáról a következőket írja tudósítónk:

Vaskóh környéke rémei.

Egy több tagból álló rablóbanda tartotta rettegésben a mult évben állandóan Vaskóh környékét, nemkülönben a szomszédos Aradvármegyének halmágyi járását, szegény gyanutlan utasokat támadva meg és rabolva ki és a vagyonos hirben álló békés lakosokat fosztva meg keserves keresményöktől.

A csendőrség mindent elkövetett a tettesek kézrekerítésére, azonban minden igyekezetök

kárba vezett a rablók fufangján, a kik nagyon is jó buvhelyet találtak a zimbrói és kristyori havasokon elterülő rengetegeekben.

A kirabolt mézesbábos.

Egyik nevezetesebb tette volt a rablóbandának a következő:

Király András Gyula csökmői mézeskálcsost — ki a Csilli országos vásárra igyekezett nejével és kocsisával. N.-Buttyintól 4 kilométerre az erdőn keresztül vezető országuton 1897. június 19-én megtámadták és mivel elég bátorsága volt tiltakozni portékájának elvétele miatt, kétszer oldalba lőtték úgy, hogy össze-rogyott — és még most sem gyógyult ki se-beiből.

A lövésre megriadt lovak a kocsit elragadták és ennek köszönheti nevezett Király Bndrás Gyula és neje, hogy egy hosszú szenvedés és egy nagy láda sütemény árán megmenekülhettek.

A kristyori vérengzés.

Röviddel ezután a biharmegyei Kristyor falut szemelték ki újabb látogatás helyéül.

Itt, mult évi június 19-én este 9 és 10 óra között egy 12 tagból álló rablóbanda rajta ütött egy jómódu ember hirében álló nyugalmazott tanítón, Bogdán Péteren.

Amidőn azután a meglepett ember megtagadta a gazemberek kívánságát, hogy t. i. minden pénzét előadja, ütni, verni kezdték őt. Majd több izben reá is lőttek. Az egyik lövés bal tomporát, a másik pedig jobb keze fejét zuzta össze.

A lövések és a dulakodás zajára azután átfutott a megtámadottnak szomszédban lakó két fivére, Bogdán Tanász és Vaszalie is. Azonban vesztükre, mert ezeket is lelőtték.

Sőt vérengzésüknek egy ártatlan gyermek is áldozatul esett, amennyiben Bogdán Tanásznak a ház udvarán elrejtőzött 6 éves Juon nevű kis fiát egy bandita homlokra lőtte.

E közben a gazemberek fosztogatni keztek a házban; azonban nem sokáig rabolhattak zavartalanul, mert a lövöldözés zajára vasvilárra kapott a falu népe s ezek elől azután a rablóbanda megugrott.

A kézrekerült banda.

Természetes dolog, hogy a történetek után erélyes nyomozást indított a csendőrség.

Hosszas fáradozások, utánjárások és nyomozás után Orbán Imre vaskóhi csendőr-mesternek sikerült végre a tetteseket Koczoly György, Vikár Vaszali, Barna Nikita, Popa Pável, Popa Mikuláj, Szudrisán Juon, Szudrisán Kosztán, Czirbán János, Burgyán János, Pelle Juon, Téglás Juon és Lakatos László személyében kézrekeríteni, a kik közül Szudrisán Juon 70 éves tóti lakos 20 évet, Szudrisán Kosztán tóti lakos 15 évet töltött Illaván rablással párosult gyilkosságért, Vikár Vaszali és Koczoly György 3 évet, Popa Mikuláj 6 évet töltöttek Szamosujváron lopás és rablásért.

Nevezett tettesekre a fent leirt 2 büncselekmény, mint több más büncselekmény is részint önbeismerésökkel, részint a kiderített tényekkel bebizonyítván — bekísértettek még márczius 20-án a bünjelt képező többrendbeli fegyver, karabély forgópisztoly és más a rablásra használt eszköz képesán a nagyváradi kir. ügyészséghez.

Utazás Aradra.

Minthogy pedig a Király András Gyula ellen elkövetett rablást Aradmegye területén követték el a gazemberek, ezért tehát az aradi törvényszék számol le velök első sorban is.

Éppen ezért tegnap délelőtt a 12 tagból álló rablóbandát, a melynek minden egyes tagja meglehetősen szép kort ért már, a 10 órai vonattal, vasra verve, illő szuronyos kíséret mellett átzónáztatták az aradi kir. ügyészség vendégszerető hajlékába.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Május 5. Közigazg. bizottsági ülés a városházán d. u. 3 órákor.
Május 5. Közegészségügyi szakbizottság ülése a városházán d. u. 4 órákor.
Május 5. A városi árvaházi választmány ülése a városházán d. e. 11 órákor.
Május 6. Nagyvárad jogügyi szakbizottságának ülése d. u. 3 órákor.
Május 7. Szinügyi bizottság ülése d. u. 3 órákor.
Május 8. A lövész-idény megnyitása.
Május 9. A városi jog- és pénzügyi szakbizottság ülése d. u. 3 órákor.
Május 10. Nagyvárad város központi választmányának ülése.
Május 11. Klengenpök Károly sajtópöre.
Május 12. A »Bihoreana« román bank alakuló közgyűlése a Zöldfában d. e. 9 órákor.
Május 12. Városi közgyűlés d. u. 8 órákor.
Május 14. Vivó-verseny a Zöldfában.
Május 18. Liptay István sajtópöre.
Május 25. Nyiray Elek sajtópöre!
Május 29. A gyorsíró-kör Stolcese-ünnepélye.
Június 14. Biharmegye központi választmányának ülése d. e. 11 órákor.

Regészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **A munkácsi püspök Debreczenben.** A h. büszörményi ujonnan épült gör. kath. templomot e hó 8-án fogják fényes ünnepek közepette felavatni. A felszentelést maga Firczák Gyula ungvári gör. kath. püspök végzi fényes segédlettel. A püspök fogadtatására nagy előkészületeket tesznek Hajdúvármegye határában. Téglás község állomásán a megye részéről Ferenczy Elek főszolgabíró és Orosz László h.-büszörményi g. kath. lelkész fogadják az érkező püspököt. Debreczenbe szombaton délben érkezik Firczák Gyula. Az állomásnál a hatóság részéről Simonffy Imre kir. tan. polgármester üdvözl. Délben dr. Wolaffka Nándor cz. püspök a főpásztor tiszteletére diszebedet ad.

* **Böles Nathán viszontagságai.** Emlékeznek reá olvasóink, hogy milyen port vert fel a Böles Nathán-hoz írt kommentár, melyet Demek Győző a nagyváradi főreáliskola kitűnő képzett tanára írt. Demek tanár fiatal ember letére is veterán az irodalom terén, sok elismerést is aratott már tankönyveivel, melyek igen sok közép iskolába bevannak hozva, míg végre a Nathánhoz írt kommentárok mint éppen attól kapott igen kiméltelen támadást, aki doktori diplomáját adta, Hinrich Gusztávtól, ki szintén középiskolai könyveket szokott írni. A »Böles Nathán« téle hajsza egészen a német császárig elhangzott s Wlassics maga is nyilatkozni volt kénytelen ez ügyben. Most befejeztetett ez az ügy is, mert Hinrich Gusztáv dr. egyetemi tanár, bírálata szerint, mivel a sajtó hibákat szerző kijavította — miniszterileg engedélyezhető és engedélyeztetnek, mint a tanuló ifjuságnak egészen megfelelő hönv.

* **Három szögelési munkálatok Bihar-megyében.** Mikor kitavasodik a természet, a háromszögelő és kataszteri hivatalok mérnökei is kiszállnak a vidékre, hogy a méréseket, felvételeket eszközöljék. Az idén a Bihar-megye déli részén, Tenke-Bél-Sólyom között teljesítenek háromszögelési munkálatokat; így Kovács Árpád háromszögelő főmérnök Urszád és Pusztá-Hodiselen kezdve, Siádon és Nagy-Maroson fog gilákat építeni; Vucskicz Zoltán mérnök Krajován, Korojon, Kislakán, Bokkián

Benyeesden, Agrison és Kumanyeesden, dr. Mahler Ede mérnök pedig Kalácsán, Ökrösön, Pusztá-Szuszág és Pusztá-Talmácson fognak a nyáron háromszögölni. Ezeket a területeket a jövő évben fogják részletesen felmérni a kataszteri mérnökök, akik az idén a Báród-ság környékén dolgoznak.

* **A gyermek-kórház vagyona.** A nagyváradai szegény gyermek-kórház alapjára néhai Sztaarovszky Imre által hagyományozott pelbárt-hidai és kotyikleti birtokok hasznélvezeti jogának, valamint Radocsa y Etelka urhölgytől gyermek-kórháznak megvásárolt házra a vételi szerződést már megkötötték. A tanácsnak tegnap mutatta be a polgármester a jövő heti közgyűlés elé kerül jóváhagyás végett.

* **A sétaterek és a telefon.** A telefon vezeték olyan veszélyes, mint az áprilisi időjárás. Ennek részben az az oka, hogy a vezetékeket a meglombosodott fák érintik. Így van pl. a Schlauch-téren. Busch Dávid főmérnök előterjesztést tett a tanácshoz, a melyben javasolja, hogy a telefon vezeték más módon rendeztesse el a Schlauch-parknál, mert a mindjobban növésnek indult fákat nem lehet összevagdálni, a mostani állapotban pedig a telefon elig használható. Egy bizottság kiküldését kéri e tárgyban.

* **Megtagadott építési engedély.** Rimanóczy Kálmán építész, a Körözs-korzón levő fürdője elé, egy csinos vas kioszkot akart építtetni, sör kimerés és ezzel kapcsolatosan ételek és italok elárúsítására. A kioszk nem akadályozta volna a közlekedést s éppen ezért a szépészeti és közlekedési szakbizottság az építkezést megengedhetőnek találta, ugyanazon feltételek mellett, mint a többi kioszkok építettek. A városi tanács tegnap tárgyalta a kérelmet s a kioszk építésére megtagadta az engedélyt.

* **Györffy Sándor temetése.** Óriási részvét és nagy gyászompával helyezték tegnap örök nyugalomra b. e. Györffy Sándor nyugalmtalan gazdatiszt hült tetemeit. A Fő-utcai gyász-ház udvara zsufolásig megtelt előkelő közönséggel; ott volt az uradalmi tisztikar, a városi törvényhatóság, ügyvédi kar és a hivatalnoki kar és a 48. honvéd-egylet tagjai. A háznál történt beszterelés után a diszes koszorúkkal korított érczkoporsót a négy lovas üveges gyászkocsira helyezték s az olasz-i r. kath plebánia templomban vonultak, a hol requiem volt az elhunyt lelkiüdvéért. A gyászszertartást Winkler József vál. püspök végezte, megfelelő segédlettel, s az elhunyt derék öreg halandó porhüvelyét az olasz-i temetőben helyezték örök nyugalomra. A szebbnél-szebb koszorúk szalagain a következő felirások voltak:

Isten veled, a viszont látásig — bánatos özvegyed. Édes jó atyánknak — Irma és Pista. Kedves jó nászának — Özv. Hoffmanné. Édes jó atyánknak, — Czili és Marc i: Szeretett jó atyjoknak — Endre és Irén. Kedves jó nagybátyjuknak, — Szeretű unokái. Sándor bácsinak — Rózsa és Lajos. Szeretett nagybátyjuknak, — Mariska és Irén. Szeretett nagybátyjuknak — Adél és Andor. Szeretett testvérbátyjuknak — Györffy László és neje. Szeretett alelnökének — a nagyváradai és Bihar megyei 48/9-iki Honvéd-egylet. Sándor bácsinak, — Lóri és Jani. A legnemesebb rokonnak — Szigeti Györffy Gábril és leányai.

A diszes temetést Germán Károly »Kegelet« temetkezési intézete végezte a szokott pontossággal.

* **A »Mese-Világ« matinéjában** felülfizettek a következők: Des Echorolles Kruspér Károly 3 frtot, Réz Mihály felügyelő-igazgató, ki egy egészen új, Thék Endre budapesti hangszergyárában készült zongorát volt szives díjmentesen a jótékony célra átengedni, a Kereskedelmi Csarnok 15 frtot, Huzella Irénke 30 krt, N. N. 70 krt, Bacsik Józsefné 50 krt, Pallay

Béla 30 krt, Ländler Ferenczné 30 krt. A szives adakozóknak ezuton fejezi ki köszönetét a mesematiné rendezőség.

* **Öngyilkos hadnagy.** A debreczeni 3-ik honvédezred egyik fiatal hadnagya, a debreczeni társaságban kedvelt, rokonszenves Gyulay Gábor szobájában halántékon lőtte magát és most a katonai kórházban élet és halál között lebeg. Husz éves sem mult, fényes pálya előtt állott, rendezett viszonyok között élt s így méltán arra következtettek, hogy reménytelen szerelem miatt kereste a megsemmisülést. Egy özvegy uri nő szép szőke leányába volt szerelmes. Szülei Gyulay László ev. ref. lelkész és neje Berettyó-Ujfaluból azonnal Debreczenbe jöttek a megrendítő hírre s nagy aggodalom között töltötték az éjszakát. A tisztikarban nagy részvétet keltett az eset, mert Gyulay hadnagyot szolid magaviseletéért és rokonszenves modoráért különösen becsülték és szerették. Gyulay Gábor állapota kétséges. Most már nagyon keveset van eszméletnél. A golyót még nem sikerült eltávolítani.

* **Halálozás.** Részvételt vettük a következő gyászjelentést:

Alólirottak mély fájdalommal tudatják a legjobb testvér és anyának **Karakas Károlyné**, szül. Murányi Juliánának folyó évi május hó 3-án este 8 órakor, életének 59-ik évében rövid szenvedés után történt csendes elhunytát. A meghaldogult halott földi maradványai folyó hó 5-én d. u. 3 órakor fegnak az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó ima után Kis-Fürdő utca 467. számú lakásáról kikisérteni és az olasz-i sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad 1898. május 3. Áldás emlékeztére. Karakas Károly és neje Erdei Vilma, Karakas Róza, férj Szabó Lászlóné és gyermekei Karakas Gizella, gyermekei. Murányi Róza, férj Izsó Jánosné és gyermekei, Murányi Lajos és neje Murányi Lujza, testvérei.

* **El Amerikába!** Szily László baranyavármegyei nyugalmazott alispánnak fia, ifj. Szily László, ki mint főhadnagy a walesi herczeg nevét viselő 12-ik számú csász. és kir. huszárezrednél szolgált Lembergben, — mint a Pécsi Közlöny írja — tetemes adósságai miatt tiszti rangjáról leköszönni kényszerülván, kapott az amerikai-spanyol háboru alkalmán s bucsut mondva hazájának meg a hitelezőinek, az új világrészbe költözött. Ott az északamerikai hadseregbe fölvetette magát tisztnek s a lebergi kártyaasztal helyett most a spanyolokat fogja ütni, ha megfordítva ezek őt nem ütik.

* **A mülovas szerencsétlensége.** Sokan emlékeznek még arra a Corradini nevű czirkuszlovasra, kinek néhány év előtt a nagyváradai színpadon hajmeresztő mutatványai bámulatba ejtette a közönséget. A merész lovas Blondin nevű lovára ülve felhuzatta magát egy emelő készülékkel a czirkusz mennyezetéig s ott valóságos tűzijátékot rendezett. A mutatványban az volt a borzalmas, hogy a lé csak egy keskeny deszkán állott. Eme mutatványa közben többször baleset érte Corradinit s ezért Berlinben a rendőrség nem engedte meg neki a produkezió bemutatását. A minap a svédországi Gothenburgban utólerete a végzet szegény Corradinit. Lová magasan megbokrosodott és lovasával együtt lezuhant. Corradini több súlyos sérülésen kívül gerincztörést is szenvedett.

* **Kitüntetés.** Loser János ismert budapesti illetve budaörsi keserű-víz-forrás — üzlettuludonost ő Felsége a király a cs. és kir. udvari szállítói címmel tüntette ki. Ezen legmagasabb kitüntetésről szivesen emlékeztünk meg, bizvást t. olvasóink és meglegedéssel fogadják azt, mert nevezett czég keserű-vize nemcsak hazánkban, hanem bátran mondhatjuk, hogy a tengeren túl még inkább mint nálunk, mint hathatós gyógyszer közkedveltségnek és általános elterjedésének örvend.

A tegnapi szocialista tárgyalás.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad, 1898. május 4.

Tegnap volt az első szocialista esküdt-széki végtárgyalás.

Mindazok, akik valami nagyot vártak a vádlottól, nagyon csalódtak. Egy sápadt, vézna fiatal ember volt a vádlott, akinek az arcán mindjárt az első pillanatban meglátszott az, hogy a czikk értelmi szerzője nem ő, hanem egy megfizetett ember, a ki elvállalja a felelőséget oly czikkért, amelyet nem ő irt, amelyet megírni nem is tudna; aki a legprimitivabb kérdésekre nem tud válaszolni; aki mindjárt zavarba jön, s legfeljebb annyit mond:

— Kérem zavarba vagyok, nem tudok felelni a kérdésre.

Annál többet beszélt a védője, aki egy tanult szocialista, aki munkásnak mondja magát, akinek a keze azonban nem azt mutatja.

Schwarcz Józsefnek hívják a védőt, akihez most több ízben lesz szerencsénk, mert bejelentette, hogy a szocialista vádlottakat mind ő fogja védeni az esküdtszék előtt.

Schwarcz gyors beszédben mondta el az idealista szocializmus felfogását, amely ha ugy volna, szép volna, de ugyanakkor, amidőn azt mondja, hogy az általános szeretetet hirdeti, pártfogásába vesz s véd egy olyan embert, a ki a legféltelenebbül izgat a társadalmi osztályok ellen. Hol van itt a szeretet?

Van a szocializmusban olyan, aminek van létjogosultsága, de az nem az, amit ezek az izgatók hirdetnek.

A Schwarcz beszéde volt az, ami érdekessé tette a tárgyalást, mert ebből megismerhettük azt, hogy miféle nagyhangú frázisokkal bolondálják a népet a vezérek, s hogy milyen uton s módon vezeték félre.

Elég elolvasni egyszer az inkriminált cikket s megláthatjuk belőle, hogy milyen az a általuk annyira hirdetett — általános ember baráti szeretet, vagy szeretet-e az, mlkor valaki megtámadja a saját vallását, annak képviselőit a papságot, a saját vallásának a dogmait s szertartásait és illeti azt mindenféle szemenszedett rágalomokkal, soha meg nem történt dolgokkal s bűnökkel, azután hivatkozik a híres Zolára, aki szerinte szintén izgatott a vallása ellen s még sem vonták felelősségre.

Ez legalább is — új módi szeretet.

A tárgyalás lefolyásáról a következőket közli tudósítónk.

A tárgyalás elején, miután az elnök konstátálta, hogy a vádlott megjelent, megalakították az esküdtszéket. Mindkét fél élt a visszavetési jogával. Az esküdtszék a következőleg alakult meg.

Mihelyfi Adolf, Sziládky Ernő, Andriska Károly, Karger Sándor, Berger Samuel, Radó Ignác, Fekete Sándor, Sonnenfeld Adolf, Fábri Zsigmond, Balázsovits Jenő, Stark Gyula, Várad Mór; póttagok: Oszterlam Armin és Harsányi József.

A tárgyalást Millye Gyula vezette, tagjai voltak Fassie Pál és Simay Gyula, jegyző Nagy János.

A vádhatóságot maga a kir. ügyész dr. Perjéssy Mihály képviselte, míg a vádlottat Schwarcz József gépgyári munkás védte, aki már saját állítása szerint már több vádlottat védett sajtó perekben.

Az esküdtszék megalakulása után, miután az esküdtek a hivatalos esküdt letették, a vádlott bejelentette, hogy képviselétével Schwarcz József gépgyári munkást bízta meg, akit tegnap előtt tiltottak ki Budapestről örökidőkre izgatásért.

A vádlott az általános kérdésekre előadta, hogy P a p p Jánosnak hívják, asztalos segéd s 19 éves.

A vádlevél.

Az általános kérdések után az elnök felolvastatja a vádlevelet, majd az inkriminált cikket.

Az inkriminált cikkek címei mint már azt közöltük a következők: »Egy óriási torony«, »Szocialdemokrata nők«, »A paralisz progressziva« és »A nagybűnösök.« Az első cikkben az amerikaiak ellen szólt, a második azt mondja, hogy a nők is kezdenek már szocialisták lenni, a harmadikban a bíróságot és a katonaság ellen izgat s végül a negyedikben a katolikus papságot támadja meg és mindenféle rágalommal illeti. Különösen a gyónás ellen izgat. Minden cikk végén ott van az a kijelentés, de már nem soká lesz így, mi munkások megfogjuk a társadalmat változtatni.

A vádlott kihallgatása.

A vádlott kihallgatása következett a cikkek felolvasása után.

Elnök: Ön írta a felolvasott cikkeket?

Vádlott: Az első három nem, de a felelőséget értök elvállalom, mert én tettem közzé, a negyediket aztán írtam.

— Miért tette közzé és mi volt a célja?

— Mert össze vágott nézeteimmel.

— Honnan vette az utolsó tartalmát?

— Tapasztalatból írtam.

— Mi volt önnek a célja a közzététellel s mit akart elérni?

— (Hosszu hallgatás után). Nem tudok erre felelni, zavarban vagyok.

— Tudta, hogy mi lesz a következménye ennek a dolognak?

— (Hallgatás után). Azt tudtam, hogy ennek semmi következménye sem lesz.

— Miért tette akkor közzé?

— (Hosszu hallgatás után). Nem tudok kérem felelni, zavarban vagyok, nagyon megvagyok zavarodva.

Mivel sem az ügyész sem a vádlott nem kívánt bizonyítási eljárást, az elnök felszólította az ügyészt, hogy adja elő a vádat, mire dr. Perjéssy Mihály kir. ügyész előadta a körülbelül a következő jelesen megokolt s érvedus beszédjét.

A vádbeszéd.

Nagyszabású vádbeszéd következett ezután, a melyben Perjéssy Mihály dr. kir. ügyész mint közvádló vádat emelt a fentebb említett 4 rendbeli hírlapi cikk miatt, s vádolta vádlottat osztály hitfelekezeti elleni izgatással, vádolta mint értelmi szerzőt, amint nyilvános bujtogatást és mint a sajtószabadság adta jogaival rutul visszaélő zug-lap szerkesztőt.

Különösen kiemelte közvádló kir. ügyész azt a körülményt, hogy mikor ezeréves küzdelem után a jogosan kiérdemelt békét élvezhetné végre a magyar nemzet; társadalmi uton, idegenből importált eszmékkel lelketlen bujtogatók bontják meg a társadalmi rendet, a nyugalmat és a békét; ezek azután a könnyen félrevezethető, nép filléreire palotákat építve, magát a népet belekergetik a szuronyokba, még maguk akkor, mikor világosra fordult a helyzet elillannak a külföldre. Ilyen hazug apostolt, ilyen veszedelmes bujtogatót lát az »Ujkor« című szennyinylap szerkesztőségében; a mikor kéri, hogy mondja ki reá az esküdtsek a vétkest, megjegyzi, hogy az igazi értelmi szerző nem is az a kevés intelligenciájú vádlott, hanem másik három, akik idejekorán elillanva, társukat rutul cserben hagyták. Ezt

és vádlott büntetlen előéletét enyhítő körülményül kéri betudni.

A védő beszéde.

A nagyhatású beszéd után felállott a védő Schwarcz, aki gyors beszédében mondta el a majdnem egy egész óráig tartó védőbeszédét.

A védő beszéde elején kijelentette, hogy kezdettől kezdve kíváncsi volt erre a tárgyalásra, mert az inkriminált cikkekben ő semmiféle osztály elleni izgatást nem látott.

Azt hitte, hogy az ügyész észvekkal fogja vádolni s a törvényekkel fogja bizonyítani védenéze bűnösségét, azonban e helyett azt tapasztalta, hogy az ügyész a szocializmust fejtegette, s hogy az ügyész a szocialistákat mindenféle vádakkal illette. Ő feladatának tekintti, hogy bebizonyítsa a szocializmus ellen emelt vádak tarthatatlanságát s befogja bizonyítani a védenéze ártatlanságát.

Legfőbb az utóbival foglalkozik, bizonyítja, hogy a cikkekben nincs izgatás, majd Curiai döntvényeket citál.

Szerinte az első cikkben a szerző nem izgat az osztályok ellen, hanem egyszerűen felakarja hívni a figyelmet arra, hogy munkás törvényekre van szükség, Majd így folytatja: »Nincs párt, a mely annyira tisztelné a törvényt mint a szocialdemokraták, a törvény azonban folyton üldöz benünket szocialdemokratákat. Minden egyes eszmét üldöztek eleinte, később mégis győztek. Így lesznek ezek a mi eszméinkkel és hiába üldöznek.«

Később a P u l s z k y féle ügyet feszegette, s mint mondja a harmadik cikk csak tényeket hoz fel.

A negyedik cikkre megjegyzi, hogy mivel a vallás bent él az emberek szívében, az aki a papság ellen izgat, az nem a vallás ellen izgat.

Majd áttért az idealista szocializmus fejtegetésére s magyarázására. Ő a szocializmust úgy definálja, hogy az nem más, mint minden országba célzatosan bevezetett tudomány.

Fejtegeti a gyülekezési s egyesülési jogokat, amely minden embernek szabadsága, azonban minden rendőrbiztosnak, s minden szolgabírónak joga van a gyűlést nem engedélyezni s felosztatni, s minden egyes miniszteri titkár jogosított az alapssabályokat vissza vetni.

A szocializmus fejtegetései közben így szól. A szocializmus nem félsem az ügyészek-től, sem a rendőröktől, csendőröktől, katonaságtól vagy szolgabíróktól, mert az üldöztetésre el vannak készülve, ha nem félnek az anarchiától, ami a szocializmus ellen tör.

A szocializmus tárgyalása alatt az elnök kénytelen volt kétszer felhívni, hogy a tárgyhöz szóljon, mivel nagyon eltért attól. A hosszú fejtegetés után végül kérte a vádlott felmentését.

A védőbeszédre még egyizben röviden reflektált az ügyész, amire a védő válaszolt, majd felolvastatta az elnök a kérdéseket s az iratokot átadta Mihelyffi Adolf ak, mire az esküdtsek visszavonult.

A verdikt.

Rövid tanácskozás után kihirdette Mihelyffi Adolf az esküdtsek verdiktjét, mely a következő:

1. Az »Óriási torony« című cikk foglal-e osztály ellen izgatást? 9 igen, 3 nem.
2. Szerzője a vádlott-e? 12 nem.
3. Vétkes-e osztály elleni izgatásban? 12 nem.
4. A második cikkben van-e osztály elleni izgatás? 6 nem.

5. Szerzője a vádlott? 12 nem.
6. Vétkes-e az izgatásban? 12 nem.
7. A harmadik cikkben van-e osztály elleni izgatás? 12 nem.
8. Szerzője a vádlott-e? 12 nem.
9. Vétkes-e benne osztály elleni izgatásban? 12 nem.
10. A negyedik cikkben van-e osztály elleni izgatás? 12 igen.
11. Szerzője a vádlott? 12 igen.
12. Vétkes-e az osztály elleni izgatásban? 12 igen.

Az ítélet.

A verdikt után az ügyész kérte a vádlott megbüntetését, azonban enyhe ítéletként felsorolta az enyhítő körülményeket, míg a súlyosító körülményeket nem kért beszámítani.

A védő szintén kérte az enyhítő körülmények beszámítását.

A törvényszék ez után a vádlottat a három első cikk vádja alól felmentette, míg a negyedikben vétkesnek mondta ki s ezért elítélte tíz négy napi államfogházra, 5 frt pénzbüntetésre. Kimondta továbbá a törvényszék az elkobzott példányok megsemmisítését s a kint lévők elkobzását s kötelezte Újvilágot, hogy az ítéletet a lap főhelyén tegyék közzé.

Az ítélet jogerős s a vádlott a büntetését meg is kezdte.

SZÍNHÁZ.

Az új igazgató beköszöntője. A kolozsvári nemzeti színház ismerkedési gyűlésén Bölönyi József intendáns lelkes beszédben hívta fel a tagokat művészi törekvéseinek támogatására, egyúttal bemutatva Follinus Aurél művezető igazgatót, aki a sikert elmaradhatlannak látja, mert a Nemzeti színház kipróbált régi gárdája feladatát nagyon megkönnyíti, de nem mulasztja el figyelmeztetni az ifjabb nemzedéket, hogy az e jelesek nyomdokain haladva a nagyváradi-kolozsvári színház hagyományos művészi nivóját nemcsak megtartani, de fokozni segítsenek neki törekvéseikkel és akkor úgy a sajtó, mint a nagy közönség jó véleményét bizton megnyerik az ügynek. A személyzet nevében Szentgyörgyi István tett fogadalmat, hogy a zászlót — a melyre fölesküdték, mindig magasan lobogtatva a nagyváradi-kolozsvári színészet nevében győzelemre segítik. A rendkívül lelkes hangulatban mindhárom beszédet megéljeneztek s nyomban munkához láttak. A próbák serényen folynak s az igazgatóság most állítja össze a nyári idény műsorát, a melyben a nagyváradi közönséget nem egy meglepetésben készül részesíteni.

Bérelni lehet még Pásztor János ellenőrnél holnap délután 5 óráig.

TANÜGY.

Érettségi vizsgálat a főreáliskolában. A helybeli állami főreáliskolában az érettségi vizsgálatnak írásbeli része a következő napokon fog megtartani: május 16-án a magyar ny. és irodalomból, máj. 17. a német ny. és irodalomból, máj. 18. a francia ny. és irodalomból, máj. 20. a matematikából. A szóbeli érettségi vizsgálat f. évi jun. 24-én lesz. Nagyváradon, 1898. máj. 4. Krüger Viktor igazgató.

EGYESÜLETEK.

Választmányi ülés a kath. körben.

Érdekes, a kör jövő fejlődésére messze kiható indítvánnyal foglalkozott ma a kath. kör választmánya. Nem egészen új dologról van

szó, hiszen egyenesen a kör legfőbb feladatai közé tartozik ez, de ez az indítvány közelebb hozza a kivitelhez illetve valószínűsíti. Sokan emlegették már, hogy bármilyen fényesen sikerülnek is a kör matinéi, ünnepélyei és mulatságai, hogy elérje célját: a kath. öntudat ébresztését, jobban ki kell terjeszkednie a *komoly vallási és társadalmi kérdésekben tájékoztató irányú felolvasások*, konferenciák rendezésére. Ennek megvalósításához jut közelebb a kath. kör. a mai választmányi ülés határozata által.

A gyűlésen *Dus László* elnököt, jelen voltak: *Gálbory* Sámuel, Dr. *Hoványi* Gyula, Dr. *Mártonffy* Bogdán, Dr. *Vucskics* Gyula, *Kelemen* Kálmán, *Kádár* János, *Andriska* Károly, *Gyalóky* János, *Stark* Gyula, *Csatáry* József, *Bereczky* Géza, Dr. *Schweiger* Ede.

A gyűlés első tárgya a pénztárnok és könyvtárnoki jelentés volt, melynek kapcsán elhatározta a kör, hogy belép a Szt.-István társulatban. Az újságok eladására vonatkozólag felmerült indítvány folytán határozatba ment, hogy a 4 szépirodalmi folyóiratot, továbbá a Kath. Szemlét, a Hitterjesztés lapjait, az Alkotmányt és a Tiszántúli könyvtára számára megtartja a kör, a többi pedig eladja a kör 40-50% leengedéssel és pedig úgy, hogy a napilapokat másnap, a heti lapokat a hét végén el lehet vinni.

A majális rendezése tárgyában felszólítja a választmány a vigalmi bizottságot.

Dr. *Hoványi* Gyula indítványozta ezután, hogy komoly, vallási vagy társadalmi irányú aktuális kérdésekről rendezzen időnkint a kör konferenciákat, felolvasásokat. Nem ért alatta politikai tanácskozásokat, — hanem például az egyházi tanítása a kath. temetőről, a vallás befolyása a társadalmi bajok orvoslására stb. Ezzel a kör erősítené a kath. öntudatot a tagjait és az érdeklődőket tájékozná a fontos vallási és társadalmi kérdésekről, az egyház tanításáról s alkalmat nyújtana e kérdésekben tájékozást szerezni olyanoknak is, akiknek nincs idejük a tanulmányozásra.

Gálbory Sámuel helyesli az indítványt, de konkrét alakban kéri azt formulálni.

Dr. *Mártonffy* Bogdán külön bizottságot kér kiküldeni az indítvány tárgyalására.

Dr. *Vucskics* Gyula kifejti, hogy ez volt tulajdonképpen a kör intenciója, mikor a matinékat rendező bizottságot megalakította; de helyesnek tartja az indítványt, mert énekek és zenével egybekötött matinékat rendezni ennéhez és költséges dolog s így csak ritkán lehet s emellett nem alkalmas komolyabb tárgyak fejtegetésére. Azt kéri azért, hogy az ünnepélyt rendező és a vigalmi bizottságoktól külön álló felolvasásokat rendező bizottságot alakítsanak.

A választmány egyhangulag elhatározta, hogy az indítvány megvalósítására bizottságot alakít, melynek elnöke *Dus László* lesz, tagjai pedig: Dr. *Hoványi* Gyula, dr. *Mártonffy* Bogdán, dr. *Vucskics* Gyula, dr. *Schweiger* Ede, dr. *Karácsonyi* János, dr. *Székely* István és *Felser* Antal.

Végül új tagokul felvette a választmány a következőket: *Eördögh* Elemér áldozó pap, nevelő, *Jelinek* Géza megyei alpenztárnok, *Ujházy* Antal megyei igazgató, *Weingärtner* Andor gazdasági egyleti titkár és *Szabó* Antal jelentkezőket.

Igazságszolgáltatás.

Itélet a vasárnapi gyűlési ügyben. A rendőrség tegnap hozta meg az ítéletet *Kohn Lipót* és több munkások ellen, akik vasárnap a Bónai-kutnál gyűlést tartottak engedély nélkül.

A rendőrség a dolgot kihágásnak minősíti.

tette s *Kohn Lipót* tekintettel arra, hogy több ízben volt hasonló dolgokért büntetve elítélte 15 napi elzárásra és 100 frt pénzbüntetésre, mely pénzbüntetés esetleg 10 napi elzárásra lesz átváltoztatva, *Pasuk Károlyt* a népgyűlés értelmi szerzőjét szintugy 15 napi elzárásra s 100 frt pénzbüntetésre esetleg 10 napi elzárásra: *Oláh Károlyt* és *Oláh Imrét* 8-8 napi elzárásra s 50-50 frt pénzbüntetésre, esetleg 5-5 napi elzárásra; *Nagy Sándort*, *Fenesi Károlyt*, *Rizmán Lajost*, *Mócs Györgyöt*, *Fodor Bélát*, *Jainber Mihályt*, *Hercz Sámuel* pedig 3-3 napi elzárásra, s 10-10 frt pénzbüntetésre.

Az ítélet ellen az összes vádlottak felebeztek.

TAVIRATOK.

Gyászmise Mária Pia királyné emlékére.

Budapest, május 4. (Saját tud. táv.)
A budavári koronázó Mátyás templomban ünnepi gyászistentisztelet volt ma Mária Pia királyné, V. Ferdinánd felesége, lelkiüdvéért. A templom közepén diszes katalak állott és a főhajó hosszában díszruhás koronaőrök állottak sorfalat. A szentély padsoraiban a legelőkelőbb közönség foglalt helyet. A gyászmisén *Bogisich* Mihály cz. püspök, esztergomi kanonok celebrált dr. *Nemes Antal* budavári első káplán és több növendékpap segédletével.

Meggyilkolt államférjak.

Budapest, május 4. (Saját tud. táv.)
A »New-York Herald«-nak sürgönyzik Madridból: *Martin* Campoz volt kubai kormányzó, valamint a tengerészeti és gyarmatügyi minisztert a zendülők meggyilkolták. Azután a királyi palotát megrohanták. *Sagasta* miniszterelnök elmenekült Madridból.

Tulzott híresztelések.

Budapest, május 4. (Saját tud. táv.)
A spanyol viszonyokról érkezett hírek nem oly rosszak, mint azt a lapok feltüntetik. Az ostromállapot csak óvintézkedés és mindenütt jó hatást tett.

Életunt szolgabíró.

Budapest, május 4. (Saját tud. táv.)
Nigrovich Bertalan, nyugalmazott fősolgabíró, szobi lakos, ma reggel a nyugati pályaudvaron tíz gramm vízben feloldott sublimátot vett be. Az öreg urat eszméletlen állapotban vitték a Rókus kórházba.

A háború.

Madrid, május 4. (Saját tud. táv.)
A minisztertanács tegnapi ülésén felolvasták a Filippi-szigetek kormányzójának táviratát, amelyben közli, hogy az angol konzul azt az óhaját fejezte ki előtte, hogy a szigeteken levő kínai alattvalók védelmét átvehesse. A gyarmatügyi miniszter táviratban tudatta, hogy ennek az óhajásnak nem tehetnek eleget. Az angol konzul javaslatát közölték a hatalmakkal.

Rio de Janeiro, május 4. (Saját tud. táv.)
Az Egyesült Államok követe a külügyminiszterrel értekezett az »Oregon« és »Marietta« hajók ügyében. A hivatalos lap május elején közzétette a kormányrendeletét, amely tiltja a belföldieknek és idegeneknek, hogy távirati úton hire-

ket közöljenek a hadviselő felek hadi vagy kereskedelmi hajóinak megérkezéséről vagy eltávozásáról.

Washington, május 4. (Saj. tud. táv.)
A szenatus pénzügyi bizottságának tegnapi ülésén a hadügyi államtitkár azt a véleményét nyilvánította, hogy 150 millió dollár elegendő lesz a hadügyminiszterium egy évi rendkívüli kiadásainak fedezésére.

Az itteni japán követ közölte a külügyminiszteriummal, hogy Tokióban kihirdették a Japán semlegességére vonatkozó dekretumot. Ennek következtében a japáni kikötőket előbb zárják be, mint várták.

Madrid, május 4. (Saját tud. táv.)
Mértékadó körökben tagadják, hogy a felkelők Bayamo és Mauzanillo városokat megszállták volna. E két helynek kitűnő védelmi erődei és nagy helyőrségei vannak.

Madrid, május 4. (Saját tud. távirata.)
(A képviselő kamara ülése.) Mielőtt *Salmeron* (republikánus) interpellációját, hogy fejezze ki a kamara tiszteletét és bámulatát a spanyol tengerészeknek Cavite mellett tanúsított hősiességük felett. Ezután kijelenti, hogy miért folyt annyi vér és mire adtak ki annyi pénzt, azután meg kell alapítani, hogy kit terhel a felelősség, a legutolsó embertől, fel a trónig. (Zajos tiltakozás.)

Az elnök rendreutasítja a szónokot, utalva az alkotmány ama cikkelyére, a mely sérthetetlennek mondja ki a koronát.

Salmeron beszéde további folyamán azt kérde, hogy miért nem volt a Manilai-öböl kellően felszerelve. Ha a kormány válaszolni fog, ezt a kérdést tárgyalni fogják.

Ezután *Sagasta* miniszterelnök áll fel szólásra és kifejezi sajnálatát, hogy a jelenlegi viszonyok között nem ért egyet minden spanyol. Ha büntetését ez, — ugymond a miniszterelnök, — ha valaki merényletet követ el a haza ellen, akkor az sokkal inkább büntetendő ha ezt a jelenlegi viszonyok között hoz is. (Tarlós tetszés.) A miniszterelnök csatlakozik ahhoz, hogy a nyereség után több erélyt tanúsítsanak. Szükséges, hogy valamennyi párt egyetértsen. A miniszterelnök azt követeli, hogy fogadják el a hadi célokra kért valamennyi hitelt és a katonák s a haza nevében kéri, hogy fogadják el azokat. (Hosszan tartó élénk tetszés.) A miniszterelnök beszéde további folyamán kifejti, hogy 25 év alatt 3500 milliót adtak ki erődítési művekre. A republikánus uralom nem érdemli meg a dicséretet, a melyben *Salmeron* részesítette. Az Egyesült Államok köztársaság, Spanyolországgal azonban szemben oly alacsony politikát követnek, minőre még nem volt eset. Az amerikai köztársaság nem mer Spanyolországgal szemben nyílt háborút viselni és közvetett eszközökkel igyekszik Spanyolországnak ártani. *Sagasta* miniszterelnök ezután azt a megjózdést, hogy az Egyesült Államok örömmel látnák, ha Spanyolországban a republikánusok zavaroakat idéznek elő. (Tiltakozások a republikánusok, helyeslés a többség padjain.) Emlékeztetbe idézi azt a szomorú korszakot, midőn Spanyolország köztársaság volt. Kifejti, hogy *Salmeron* oly dekretumot bocsátott ki, a mely a carthagenszi zendülőket tengeri rablóknak nyilvánította és azt kérde, vajjon a spanyol tengerészet a republikánus kormányzat alatt jobb állapotban volna-e? (Hosszantartó tetszés.)

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő és Társa Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, márcz. 4.	
Buza őszre	10.24
Buza tavaszra	13.60
Tengeri	6.02
Rozs őszre	8.10
Zab őszre	5.94

